Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

11 iulie 2013*

„Recurs — Concurență — Înțelegeri — Articolul 81 CE și articolul 53 din Acordul privind SEE — Piața serviciilor de mutări internaționale din Belgia — Orientări privind afectarea comerțului dintre statele membre — Valoare juridică — Obligația de a defini piața relevantă — Întindere — Dreptul la un proces echitabil — Principiul bunei administrări — Imparțialitate obiectivă a Comisiei — Orientări privind calcularea amenzilor (2006) — Proporție din valoarea vânzărilor — Obligația de motivare — Reducerea amenzii pentru absența capacității de plată sau ca urmare a particularităților cauzei — Egalitate de tratament”

În cauza C-439/11 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 25 august 2011,

Ziegler SA, cu sediul în Bruxelles (Belgia), reprezentată de J.-F. Bellis, de M. Favart și de A. Bailleux, avocats,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de A. Bouquet și de N. von Lingen, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnii E. Jarašiūnas (raportor) și A. Ó Caoimh, doamna C. Toader și domnul C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 24 octombrie 2012,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 decembrie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Ziegler SA (denumită în continuare „Ziegler”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 16 iunie 2011, Ziegler/Comisia (T-199/08, Rep., p. II-3507, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care Tribunalul a respins acțiunea formulată de Ziegler, prin care aceasta a solicitat, cu titlu principal, anularea Deciziei C(2008) 926 final a Comisiei din 11 martie 2008 privind o procedură în temeiul articolului [81 CE] și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/38 543 – Servicii de mutări internaționale) (denumită în continuare „decizia în litigiu”), cu titlu subsidiar, anularea amenzii care i-a fost aplicată prin decizia menționată și, cu titlu încă mai subsidiar, reducerea acestei amenzi.

I – Cadrul juridic

2 Orientările privind conceptul de efect asupra comerțului din articolele [81 CE] și [82 CE] (JO 2004, C 101, p. 81, Ediție specială, 08/vol. 4 p. 149, denumite în continuare „Orientările privind afectarea comerțului”) precizează în special, la punctele 3, 45, 50 și 52-55:

„(3) [...] [Prezentele orientări] enunță o normă care arată cazurile în care acordurile nu pot în general să aducă atingere comerțului dintre statele membre [...]. Scopul orientărilor nu este de a fi exhaustive. Scopul lor este de a stabili metodologia de aplicare a conceptului de efect asupra comerțului și de a oferi îndrumări pentru aplicarea acestuia în situațiile care apar frecvent. [...]

[...]

(45) Evaluarea caracterului semnificativ depinde de circumstanțele fiecărei cauze individuale, în special de natura acordului [sau] a practicii, de natura produselor în cauză și de poziția pe piață a întreprinderilor implicate. [...] Cu cât este mai puternică poziția pe piață a întreprinderilor în cauză, cu atât este mai mare probabilitatea ca un acord sau o practică care poate să aducă atingere comerțului dintre statele membre să o facă într-un mod semnificativ [...].

[...]

(50) [...] Comisia consideră că este potrivit să se stabilească principii generale care să indice cazurile în care, în mod normal, comerțul nu poate fi afectat în mod semnificativ [...]. Atunci când aplică articolul 81 [CE], Comisia va considera acest standard ca prezumție relativă negativă, aplicabilă tuturor acordurilor în sensul articolului 81 alineatul (1) [CE] [...].

[...]

(52) Comisia consideră că, în principiu, acordurile nu pot aduce atingere în mod semnificativ comerțului dintre statele membre atunci când îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

(a) cota de piață totală a părților de pe orice piață comunitară relevantă afectată de acord nu depășește 5 % și

(b) în cazul acordurilor orizontale, cifra de afaceri anuală totală realizată în Comunitate de întreprinderile implicate [...] pentru produsele la care se referă acordul nu depășește 40 de milioane de euro. [...]

[...]

(53) De asemenea, Comisia consideră că, în cazurile în care un acord este prin natura sa susceptibil să aducă atingere comerțului [a se citi «să afecteze comerțul»] dintre statele membre, de exemplu, pentru că se referă la importuri și exporturi sau implică mai multe state membre, există o prezumție relativă pozitivă potrivit căreia efectele asupra comerțului sunt semnificative în cazul în care cifra de afaceri a părților pentru produsele la care se referă acordul, calculată în conformitate cu punctele 52 și 54, depășește 40 de milioane de euro. În cazurile în care un acord poate, prin natura sa, să aducă atingere comerțului [a se citi «să afecteze comerțul»] dintre statele membre, se poate prezuma că efectele sale sunt semnificative atunci când cota de piață a părților depășește pragul de 5 % [...]. Cu toate acestea, această prezumție nu se aplică în cazurile în care acordul se referă doar la o parte a unui stat membru [...].

(54) În ceea ce privește pragul de 40 de milioane de euro [...], cifra de afaceri se calculează pe baza vânzărilor totale, fără taxe, realizate în Comunitate în cursul exercițiului financiar anterior de către întreprinderile implicate pentru produsele la care se referă acordul [...]. Vânzările între entitățile care sunt parte a aceleiași întreprinderi se exclud [...].

(55) Pentru a aplica pragul cotei de piață, este necesar să se determine piața relevantă[41]. Aceasta este formată din piața relevantă a produsului și din piața geografică relevantă. Cotele de piață se calculează pe baza datelor privind valoarea vânzărilor sau, după caz, pe baza datelor privind valoarea achizițiilor. În cazul în care aceste date nu sunt disponibile, se pot folosi estimări pe baza altor informații credibile cu privire la piață, inclusiv date privind volumul."

3 La nota de subsol 41, care figurează la punctul 55 din Orientările privind afectarea comerțului, se precizează că, la definirea pieței relevante, trebuie să se facă trimitere la Comunicarea privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței (JO 1997, C 372, p. 5, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 60, denumită în continuare „Comunicarea privind definirea pieței").

4 Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările privind calcularea amenzilor") prevăd, sub titlul „Cuantumul de bază al amenzii":

„[...]

A. *Determinarea valorii vânzărilor*

13. Pentru a determina cuantumul de bază al amenzii care urmează să fie aplicată, Comisia utilizează valoarea vânzărilor de bunuri sau servicii, realizate de întreprindere, care au legătură directă sau indirectă [...] cu încălcarea, în sectorul geografic relevant din teritoriul [Spațiului Economic European (SEE)]. Comisia utilizează în mod normal vânzările realizate de întreprindere în cursul ultimului an complet de participare a sa la încălcare (denumite în continuare «valoarea vânzărilor»).

[...]

B. *Determinarea cuantumului de bază al amenzii*

19. Cuantumul de bază al amenzii este legat de o proporție din valoarea vânzărilor, determinată în funcție de gradul de gravitate al încălcării, multiplicată cu numărul de ani în cursul cărora a avut loc încălcarea.

[...]

21. Ca regulă generală, proporția din valoarea vânzărilor luată în calcul se fixează la un nivel de maximum 30 %.

22. Pentru a decide dacă proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz ar trebui să se situeze la limita inferioară sau la cea superioară a intervalului menționat anterior, Comisia ține seama de un anumit număr de factori, precum natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea în aplicare sau nu a încălcării.

23. Acordurile[2] orizontale de stabilire a prețurilor, de împărțire a piețelor și de limitare a producției, care sunt în general secrete, se numără, prin însăși natura lor, printre restrângerile cele mai grave ale concurenței. În temeiul politicii din domeniul concurenței, acestea trebuie să fie sever sancționate. În consecință, proporția din vânzări luată în calcul pentru astfel de încălcări se situează, în general, la limita superioară a intervalului.

[...]

25. În afară de aceasta, independent de durata participării unei întreprinderi la încălcare, Comisia include în cuantumul de bază o sumă între 15 % și 25 % din valoarea vânzărilor [...] pentru a descuraja întreprinderile chiar și să participe la acorduri orizontale de fixare a prețului [...]. Pentru a decide proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz, Comisia ține seama de un anumit număr de factori, în special de factorii identificați la punctul 22.

[...]”

5 La nota de subsol 2, care figurează la punctul 23 din Orientările privind calcularea amenzilor, se precizează că această noțiune include acordurile, practicile concertate și deciziile asociațiilor de întreprinderi în sensul articolului 81 CE.

6 Sub titlul „Ajustările cuantumului de bază”, Orientările privind calcularea amenzilor prevăd:

„[...]

F. *Capacitatea de plată*

35. În circumstanțe excepționale, Comisia poate, la cerere, să țină seama de absența capacității de plată a unei întreprinderi într-un anumit context social și economic. Comisia nu acordă o reducere a amenzii într-un astfel de caz doar pe baza simplei constatări a unei situații financiare nefavorabile sau precare. Reducerea se poate acorda numai pe baza unor probe obiective potrivit cărora aplicarea unei amenzi, în condițiile stabilite de prezentele orientări, ar pune iremediabil în pericol viabilitatea economică a întreprinderii implicate și ar conduce la devalorizarea completă a activelor acesteia.”

7 Sub titlul „Considerații finale”, aceleași orientări precizează la punctul 37 în special:

„Cu toate că prezentele orientări prezintă metodologia generală de stabilire a amenzilor, particularitățile unei cauze date sau necesitatea de a atinge un nivel disuasiv într-o anumită cauză pot justifica abaterea Comisiei de la această metodologie sau de la limitele fixate la punctul 21.”

II – Istoricul cauzei și decizia în litigiu

8 Istoricul cauzei și decizia în litigiu, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 1-21 din hotărârea atacată, pot fi rezumate după cum urmează.

9 În decizia în litigiu, Comisia a constatat că destinatarii acesteia, printre care figura Ziegler – care a realizat în cursul exercițiului financiar încheiat la 31 decembrie 2006 o cifră de afaceri consolidată în valoare de 244 420 326 de euro –, au participat la o înțelegere în sectorul serviciilor de mutări internaționale din Belgia, stabilind prețuri, împărțindu-și clienți și manipulând procedura prin care se solicită depunerea de oferte, și au săvârșit, prin urmare, o încălcare unică și continuă a articolului 81 CE, sau trebuie să se stabilească în sarcina acestora răspunderea privind respectiva înțelegere, pentru întreaga perioadă sau pentru o parte a perioadei cuprinse între luna octombrie 1984 și luna septembrie 2003.

10 Serviciile vizate de încălcare cuprind mutările, din Belgia sau către Belgia, de bunuri aparținând unor persoane fizice, precum și unor întreprinderi sau instituții publice. Ținând seama de faptul că toate societățile în cauză care furnizează servicii de mutări internaționale sunt situate în Belgia și că înțelegerea s-a desfășurat pe teritoriul belgian, s-a considerat că centrul geografic al înțelegerii este situat în Belgia. Cifra de afaceri cumulată a participanților la înțelegere aferentă acestor servicii de mutări internaționale a fost estimată de Comisie la suma de 41 de milioane de euro pentru anul 2002. Având în vedere că dimensiunea sectorului a fost estimată la o valoare de aproximativ 83 de milioane de euro, cota de piață cumulată deținută de întreprinderile implicate a fost stabilită, așadar, la aproximativ 50 % din sectorul în cauză.

11 Comisia a menționat în decizia în litigiu că înțelegerea avea în vedere în special stabilirea și menținerea unor prețuri ridicate, precum și împărțirea pieței și avea mai multe forme, și anume cea a unor acorduri privind prețurile, cea a unor acorduri privind împărțirea pieței printr-un sistem de devize false, denumite „devize de complezență”, și cea a unor acorduri privind un sistem de compensații financiare pentru oferte respinse sau pentru abțineri de a prezenta oferte, denumite „comisioane”.

12 În decizia în litigiu, Comisia a considerat că, în perioada cuprinsă între anul 1984 și începutul anilor ’90, înțelegerea a funcționat în special în temeiul unor acorduri scrise de stabilire a prețurilor, practica comisioanelor și a devizelor de complezență fiind introduse în paralel. Potrivit aceleiași decizii, practica comisioanelor trebuia considerată drept o stabilire indirectă a prețului pentru serviciile de mutări internaționale din Belgia, întrucât membrii înțelegerii își facturau reciproc comisioane pentru ofertele respinse sau pentru abținerile de prezenta o ofertă, invocând servicii fictive, cuantumul acestor comisioane fiind, pe de altă parte, facturat clienților.

13 În ceea ce privește devizele de complezență, Comisia a arătat în decizia în litigiu că, prin prezentarea unor asemenea devize, societatea de mutări care dorea să obțină contractul proceda astfel încât clientul care plătea serviciul de mutare să primească mai multe devize. În acest scop, societatea menționată indica concurenților săi prețul total la care trebuiau să factureze mutarea în cauză, care era mai mare decât cel propus de societatea menționată. Astfel, era vorba despre devize fictive prezentate de societăți care nu intenționau să execute mutarea. Comisia a considerat că această practică constituia o manipulare a procedurii prin care se solicita depunerea de oferte, ajungându-se la situația în care prețul solicitat pentru mutare să fie mai ridicat decât ar fi fost într-un mediu concurențial.

14 Comisia a constatat în decizia în litigiu că aceste acorduri au fost puse în aplicare până în anul 2003 și că aceste activități complexe aveau același obiect, și anume stabilirea prețurilor, împărțirea pieței și denaturarea, în acest fel, a concurenței.

15 Având în vedere aceste elemente, Comisia a adoptat decizia în litigiu, al cărei articol 1 are următorul cuprins:

„Următoarele întreprinderi au încălcat dispozițiile articolului 81 alineatul 1 [CE] și ale articolului 53 alineatul 1 din Acordul [privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992, (JO 1994, L 1, p. 3)], fixând, în mod direct și indirect, prețurile la serviciile de mutări internaționale din Belgia, împărțindu-și între ele o parte a acestei piețe și manipulând procedura de depunere a ofertelor în perioadele indicate:

[...]

(j) [Ziegler], de la 4 octombrie 1984 la 8 septembrie 2003."

16 În consecință, la articolul 2 litera (l) din decizia în litigiu, Comisia a aplicat o amendă de 9,2 milioane de euro societății Ziegler, calculată în conformitate cu metoda prezentată în Orientările privind calcularea amenzilor.

17 La 24 iulie 2009, Comisia a adoptat Decizia C(2009) 5810 final, prin care s-a modificat decizia în litigiu și s-a redus cu aproximativ 600 000 de euro valoarea vânzărilor realizate de un alt destinatar al deciziei în litigiu. Întrucât această valoare a servit drept bază pentru calcularea amenzii aplicate acestuia din urmă, Comisia a redus, în consecință, cuantumul amenzii aplicate destinatarului menționat.

III – Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 3 iunie 2008, Ziegler a introdus o acțiune care viza, cu titlu principal, anularea deciziei în litigiu, cu titlu subsidiar, anularea amenzii care i-a fost aplicată și, cu titlu încă mai subsidiar, reducerea în mod substanțial a acestei amenzi. Ziegler a solicitat de asemenea Tribunalului să dispună, prin hotărâre interlocutorie, depunerea dosarului administrativ complet la grefa Tribunalului.

19 În paralel cu această acțiune, Ziegler a formulat o cerere de măsuri provizorii prin care solicita printre altele să se dispună suspendarea executării articolului 2 din decizia în litigiu în măsura în care prin acesta i se aplică o amendă. Cererea respectivă a fost respinsă prin Ordonanța președintelui Tribunalului din 15 ianuarie 2009, Ziegler/Comisia (T-199/08 R), recursul introdus împotriva acestei din urmă ordonanțe fiind ulterior respins prin Ordonanța președintelui Curții din 30 aprilie 2010, Ziegler/Comisia [C-113/09 P(R)].

20 În susținerea acțiunii formulate, Ziegler a invocat nouă motive, cinci cu titlu principal, care priveau anularea deciziei în litigiu, și patru cu titlu subsidiar, care se refereau la anularea sau la reducerea amenzii.

21 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a admis în parte cererea formulată de Ziegler de a se dispune depunerea dosarului administrativ complet la grefa Tribunalului. Tribunalul a respins însă toate motivele invocate de Ziegler și, în consecință, a respins acțiunea în totalitate și a obligat societatea Ziegler la plata cheltuielilor de judecată. Procedând în acest mod, Tribunalul a formulat, printre altele, considerațiile care urmează.

22 În cadrul analizei primului motiv, care privește anularea deciziei în litigiu, întemeiat pe erori vădite de apreciere și pe erori de drept în aprecierea condițiilor necesare pentru aplicarea articolului 81 alineatul (1) CE, mai întâi, Tribunalul a respins, la punctele 41-46 din hotărârea atacată, argumentația Comisiei conform căreia definirea pieței relevante nu ar fi necesară în caz de restrângere vădită a concurenței. Tribunalul a arătat că Comisia are obligația de a delimita piața în special în situația în

care, fără această delimitare, nu se poate determina dacă acordul în cauză poate afecta comerțul dintre statele membre și că, în speță, Ziegler repunea în discuție tocmai aprecierea efectuată de Comisie a acestei condiții de aplicare a articolului 81 CE.

23 În continuare, la punctele 56-63 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că Comisia nu demonstrase că pragul de 40 de milioane de euro prevăzut la punctul 53 din Orientările privind afectarea comerțului a fost atins. Astfel, în opinia Tribunalului, pentru a estima dimensiunea pieței în vederea stabilirii existenței unui efect semnificativ asupra comerțului dintre statele membre, era necesar ca din cifra de afaceri realizată prin intermediul serviciilor în cauză să se deducă cifra de afaceri realizată în calitate de subcontractant. Or, Tribunalul a constatat că, după efectuarea unei asemenea deduceri, pragul de 40 de milioane de euro nu mai era atins.

24 În sfârșit, după ce, la punctul 48 din hotărârea atacată, a statuat că argumentul invocat de Ziegler în replică referitor la pragul de 5 % din cota de piață prevăzută la punctul 53 din orientările menționate nu era decât o dezvoltare a motivului prin care se repunea în discuție dovedirea efectului semnificativ asupra comerțului dintre statele membre și era, prin urmare, admisibil, Tribunalul a analizat acest argument la punctele 64-74 din hotărârea atacată. În această privință, Tribunalul a arătat printre altele că Comisia nu respectase obligația de a defini piața relevantă, pe care și-a impus-o la punctul 55 din aceleași orientări. Tribunalul a considerat totuși că, în circumstanțele din speță, Comisia dovedise corespunzător cerințelor legale că pragul de 5 % din cota de piață a fost depășit, întrucât aceasta a prezentat o descriere a sectorului în cauză suficient de detaliată ca să permită să se aprecieze dacă acest prag a fost atins. Tribunalul a statuat, așadar, la punctul 72 din hotărârea menționată, că Comisia putea să se întemeieze „în mod excepțional” pe un astfel de prag fără a formula în mod expres o definiție a pieței în sensul punctului 55 menționat.

25 În cadrul analizei primului aspect al celui de al treilea motiv, care privește anularea deciziei în litigiu, întemeiat pe o încălcare a obligației de motivare în ceea ce privește stabilirea cuantumului de bază al amenzii, Tribunalul a statuat printre altele, la punctele 88-94 din hotărârea atacată, că era de dorit ca Comisia să consolideze motivarea referitoare la calculul amenzilor, că Orientările privind calcularea amenzilor adoptate în anul 2006 au determinat o schimbare fundamentală a metodei pentru calcularea amenzilor și că, în aceste condiții, Comisia nu mai putea, în principiu, să se limiteze să motiveze doar calificarea unei încălcări ca fiind „foarte gravă” și să se abțină să motiveze alegerea proporției din valoarea vânzărilor luată în considerare. Tribunalul a arătat că, în speță, Comisia a stabilit această proporție la 17 %, motivând alegerea sa doar în temeiul naturii „foarte grave” a încălcării. În această privință, Tribunalul a afirmat, la punctul 93 din hotărârea atacată, că „[a]ceastă motivare nu poate fi suficientă decât [atunci când] Comisia aplică o rată foarte apropiată de limita inferioară a intervalului prevăzut pentru încălcările cele mai grave”, dar că, „în cazul în care Comisia ar fi dorit să aplice o rată mai ridicată, ar fi trebuit să prezinte o motivare mai detaliată”. Tribunalul a adăugat, la punctul 94 din hotărârea menționată, că aceste aprecieri erau valabile și în ceea ce privește motivarea referitoare la cuantumul suplimentar aplicat în scop disuasiv.

26 În ceea ce privește cel de al patrulea motiv prin care se urmărește anularea deciziei în litigiu, întemeiat pe o încălcare a dreptului la o procedură echitabilă și a principiului general al bunei administrări, Tribunalul a subliniat, la punctele 103-107 din hotărârea atacată, că Ziegler nu a repus în discuție competența Comisiei de a adopta, în speță, o decizie de aplicare a articolului 81 CE. Tribunalul a precizat de asemenea că pretinsa lipsă de obiectivitate din partea Comisiei nu constituia o încălcare a dreptului la apărare care putea să determine anularea deciziei atacate, ci intra sub incidența examinării desfășurate în cadrul controlului cu privire la aprecierea mijloacelor de probă sau la motivarea acestei decizii. Tribunalul a statuat, în consecință, că motivul menționat era inoperant ca motiv de anulare. Totuși, Tribunalul a subliniat, cu titlu suplimentar, că acest motiv era în egală măsură nefondat. Astfel, în opinia Tribunalului, elementele invocate de Ziegler nu erau de natură să demonstreze că pretinsa parțialitate a Comisiei sau a unuia dintre agenții săi ar fi fost exprimată în

decizia în litigiu sau că Comisia a fost părtinitoare în cursul investigării cazului și nici modul în care comportamentul imputat anumitor agenți ai Comisiei, presupunând că acesta ar fi dovedit, ar fi putut să aducă atingere dreptului la o procedură echitabilă.

27 În cadrul analizei ultimului motiv, prin care se urmărește anularea sau reducerea amenzii ca urmare a unor circumstanțe excepționale, Tribunalul a examinat argumentele formulate de Ziegler prin care aceasta invoca, în esență, incapacitatea sa de plată a amenzii și o inegalitate de tratament în raport cu o altă întreprindere vizată de decizia în litigiu. Tribunalul a subliniat printre altele, la punctele 165-169 din hotărârea atacată, că punctul 35 din Orientările privind calcularea amenzilor impunea două condiții cumulative în vederea aplicării sale și că aprecierea Comisiei – potrivit căreia faptul că amenda impusă societății Ziegler nu reprezintă decât 3,76 % din cifra sa de afaceri mondială în anul 2006 arată că ea nu este de natură să pună în mod iremediabil în pericol viabilitatea sa economică – era abstractă și nu ținea seama de situația concretă a societății menționate. În consecință, Tribunalul a statuat că această apreciere nu era susceptibilă să justifice respingerea cererii de reducere depuse de societatea Ziegler. Totuși, întrucât aceasta din urmă nu a repus în discuție constatarea făcută de Comisie în decizia în litigiu, conform căreia a doua condiție, legată de prezența unui anumit context social și economic, nu era îndeplinită, Tribunalul a considerat că Comisia a respins în mod întemeiat argumentele invocate de Ziegler cu privire la o reducere a amenzii ca urmare a dificultăților sale economice și financiare.

28 În ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului egalității de tratament în raport cu o altă întreprindere destinatară a deciziei în litigiu, Tribunalul a subliniat, la punctele 170 și 171 din hotărârea atacată, pe de o parte, că Comisia respinsese în egală măsură cererea formulată de această altă întreprindere în temeiul punctului 35 din Orientările privind calcularea amenzilor, pentru motivul absenței unui anumit context social și economic. Tribunalul a considerat, pe de altă parte, că, deși Comisia acordase efectiv acestei din urmă societăți o reducere a amenzii în temeiul punctului 37 din orientările menționate, din decizia în litigiu reieșea că situația acestei societăți și cea a societății Ziegler nu erau comparabile și că era suficient să se constate în această privință că amenda aplicată Ziegler era cu mult inferioară plafonului stabilit la 10 % din cifra sa de afaceri totală, în timp ce amenda aplicată celeilalte întreprinderi ar fi depășit, anterior reducerii, cu mult acest plafon.

IV – Concluziile părților

29 Prin recursul formulat, Ziegler solicită Curții:

— declararea prezentului recurs admisibil și fondat;

— anularea hotărârii atacate și să se pronunțe ea însăși cu privire la litigiu;

— admiterea concluziilor pe care Ziegler le-a formulat în primă instanță și, prin urmare, anularea deciziei în litigiu sau, cu titlu subsidiar, anularea amenzii care i-a fost aplicată prin această decizie sau, cu titlu încă mai subsidiar, reducerea în mod substanțial a acestei amenzi și

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.

30 În memoriul în replică, Ziegler solicită, în plus, declararea ca inadmisibile sau, cel puțin, ca nefondate a cererilor de înlocuire a unor motive formulate de Comisie.

31 Comisia solicită Curții:

— respingerea recursului și înlocuirea anumitor motive din hotărârea Tribunalului;

— cu titlu subsidiar, respingerea acțiunii în anulare și

— obligarea Ziegler la plata cheltuielilor de judecată.

V – Cu privire la recurs

32 În susținerea recursului, Ziegler invocă patru motive.

A – *Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori de drept în aprecierea dovedirii efectului semnificativ asupra comerțului dintre statele membre*

33 Ziegler împarte primul său motiv în trei aspecte, primul privind obligația de a defini piața relevantă, iar cel de al doilea și cel de al treilea referindu-se, în esență, la pragul de 5 % din cota de piață prevăzută la punctul 53 din Orientările privind afectarea comerțului. Comisia solicită totuși Curții să efectueze mai întâi o înlocuire a anumitor motive, ceea ce ar conduce, în opinia sa, la respingerea prezentului motiv.

1. Cu privire la cererile Comisiei de înlocuire a anumitor motive

a) Argumentele părților

34 În primul rând, Comisia susține că Orientările privind afectarea comerțului nu au drept obiect să facă cerința demonstrării caracterului semnificativ al efectului asupra comerțului dintre statele membre mai strictă decât ceea ce rezultă din jurisprudență. Spre deosebire de calcularea amenzilor, în privința căreia Comisia deține o anumită marjă de apreciere, aceasta nu ar fi în măsură să considere că o înțelegere care afectează în mod semnificativ comerțul dintre statele membre ar putea să se sustragă de la interdicția prevăzută la articolul 81 CE. Prin urmare, pragurile reținute la punctele 52 și 53 din Orientările privind afectarea comerțului nu ar fi decât indicative. În mod similar, o obligație de a defini piața nu poate fi dedusă din cuprinsul punctului 55 din aceste orientări în cazuri, precum cartelurile, în care rezultă din jurisprudență că o astfel de definiție este superfluă. Motivele invocate la punctele 64-74 din hotărârea atacată ar fi, așadar, eronate și ar trebui să fie înlocuite.

35 În al doilea rând, Comisia consideră că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a făcut confuzie între noțiunea de cifră de afaceri în sensul punctelor 52 și 53 din Orientările privind afectarea comerțului și cea de valoare a vânzărilor, menționată la punctul 13 din Orientările privind calcularea amenzilor, și prin faptul că a considerat că cifra de afaceri în sensul respectivelor puncte 52 și 53 nu putea să o includă pe cea realizată în calitate de subcontractant. Subcontractarea ar fi, desigur, o activitate economică pertinentă pentru a stabili dacă comerțul dintre statele membre poate fi considerat drept afectat în mod semnificativ, chiar dacă ea nu ar trebui să fie luată în considerare în scopul calculării amenzii. Comisia solicită, așadar, înlocuirea motivelor care figurează la punctele 56-63 din hotărârea atacată, în care Tribunalul ar fi considerat, prin urmare, în mod eronat că depășirea pragului de 40 milioane de euro nu fusese demonstrată.

36 În al treilea rând, Comisia solicită înlocuirea motivelor care figurează la punctele 40-50 și în special la punctul 48 din hotărârea atacată. Tribunalul ar fi concluzionat în mod eronat în sensul admisibilității argumentației invocate de Ziegler referitoare la pragul de 5 % din cota de piață. Astfel, această argumentație nu ar fi putut fi dedusă din cererea de sesizare a instanței și nu ar fi trebuit, așadar, să fie considerată drept o dezvoltare a unui motiv deja invocat, ci un nou aspect, în consecință, inadmisibil.

37 Ziegler arată că cererile de înlocuire a unor motive sunt inadmisibile, întrucât, pe de o parte, nu au efect asupra dispozitivului hotărârii atacate și, pe de altă parte, sunt imprecise. În orice caz, ele nu ar fi fondate.

38 În primul rând, prin enunțarea, în Orientările privind afectarea comerțului, a unor praguri care nu se regăsesc în jurisprudență, Comisia ar fi intenționat să limiteze puterea sa de apreciere în ceea ce privește aplicarea condiției privind efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre. Așadar, Comisia nu se poate abate de la aceste praguri fără a prezenta o motivare adecvată. În plus, atunci când alege să le aplice, precum în speță, Comisia ar fi obligată să le respecte.

39 În al doilea rând, distincția invocată de Comisie dintre noțiunile de valoare a vânzărilor și de cifră de afaceri nu ar fi confirmată, printre altele, nici de litera, nici de spiritul dispozițiilor în cauză și nici *a fortiori* de jurisprudență.

40 În al treilea rând, Ziegler susține că argumentația prezentată în fața Tribunalului referitoare la pragul de 5 % din cota de piață era admisibilă, întrucât consta într-o dezvoltare a motivului întemeiat pe lipsa unui efect semnificativ asupra comerțului dintre statele membre.

b) Aprecierea Curții

41 În ceea ce privește admisibilitatea cererilor menționate, contestată de Ziegler, trebuie, pe de o parte, să se constate că acestea nu pot fi considerate inadmisibile din cauza caracterului lor imprecis. Astfel, pentru fiecare dintre cererile prezentate, Comisia a identificat cu precizie pasajele din hotărârea atacată pe care le consideră eronate în drept, motivele pentru care susține că sunt eronate, precum și motivele pe care Tribunalul ar fi trebuit, în opinia sa, să le rețină pentru a nu săvârși o eroare de drept, și anume cele pe care Comisia le invocase în apărare în fața Tribunalului.

42 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, pentru ca o cerere de înlocuire a unor motive să fie admisibilă, ea presupune existența unui interes de a exercita acțiunea, în sensul că trebuie să fie susceptibilă, prin rezultatul său, să aducă un beneficiu părții care a formulat-o. Această situație se poate regăsi atunci când cererea de înlocuire a unor motive constituie o apărare împotriva unui motiv invocat de reclamant (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2009, GlaxoSmithKline Services și alții/Comisia și alții, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P și C-519/06 P, Rep., p. I-9291, punctul 23, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2011, Iride/Comisia, C-329/09 P, punctele 48-51).

43 În speță, în ceea ce privește prima cerere, având ca obiect motivele referitoare la noțiunea „afectare semnificativă a comerțului dintre statele membre” și la obligația de a defini piața relevantă, trebuie arătat că, presupunând că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a considerat că, în temeiul caracterului obligatoriu al Orientărilor privind afectarea comerțului, Comisia era ținută să definească piața relevantă, primul aspect al primului motiv prezentat de Ziegler ar deveni inoperant. Astfel, Ziegler nu ar mai putea, prin urmare, să susțină că Tribunalul a scutit în mod eronat Comisia de obligația sa de a defini piața. În consecință, Comisia are un interes de a formula cererea menționată, care este, așadar, admisibilă.

44 În ceea ce privește a doua cerere, având ca obiect motivele privind faptul că pragul de 40 de milioane de euro nu a fost depășit, în cazul în care s-ar dovedi că Tribunalul a făcut confuzie, încălcând astfel dreptul, între noțiunea de valoare a vânzărilor menționată în Orientările privind calcularea amenzilor și cea de cifră de afaceri în sensul Orientărilor privind afectarea comerțului și a dedus în mod eronat din aceasta că pragul respectiv nu era atins, ar trebui să se constate că depășirea pragului menționat era dovedită. În această ipoteză, al doilea și al treilea aspect al primului motiv invocate de Ziegler, care se referă doar la aprecierea pragului de 5 % din cota de piață, ar deveni inoperante. Rezultă că Comisia are de asemenea un interes de a formula cererea menționată care este, așadar, în egală măsură, admisibilă.

45 În ceea ce privește a treia cerere, având ca obiect motivele privind admisibilitatea argumentației invocate de Ziegler referitoare la pragul de 5 % din cota de piață, este suficient să se constate că, fără a fi necesară pronunțarea asupra admisibilității sale, aceasta trebuie să fie, în orice caz, respinsă ca nefondată (a se vedea prin analogie Hotărârea din 23 martie 2004, Franța/Comisia, C-233/02, Rec., p. I-2759, punctul 26).

46 Astfel, potrivit articolului 48 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură al Tribunalului, pe parcursul procesului, invocarea de motive noi este interzisă, cu excepția cazului în care acestea se bazează pe elemente de drept și de fapt care au apărut în cursul procedurii. Cu toate acestea, un motiv sau un argument care constituie dezvoltarea unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cererea de sesizare a instanței și care prezintă o legătură strânsă cu acesta trebuie declarat admisibil (a se vedea în acest sens Ordonanța din 13 noiembrie 2001, Dürbeck/Comisia, C-430/00 P, Rec., p. I-8547, punctul 17).

47 În speță, reiese din dosarul procedurii în fața Tribunalului că, în cadrul celui de al doilea aspect al primului motiv care figurează în cererea de sesizare a instanței, mai întâi, Ziegler a contestat, la punctul 44 din aceasta, „[c]ifra de afaceri a societăților în cauză și dimensiunea pieței în euro reținute de Comisie în cadrul estimării făcute cu privire la cotele de piață ale celor zece societăți în cauză și ale celorlalte societăți care își desfășoară activitatea pe piața serviciilor de mutări internaționale”. În continuare, Ziegler a afirmat, la punctul 45 din cererea introductivă menționată, că „[metoda] aplicată de Comisie pentru a calcula cotele de piață și dimensiunea acestei piețe este afectată de o eroare vădită de apreciere, iar estimarea cotelor de piață ale societăților în cauză, făcută la punctul 89 din decizia [în litigiu], este eronată în fapt”. În sfârșit, Ziegler a susținut, la punctul 58, că „incoerențele și inexactitățile evidențiate [în cererea de sesizare a instanței] referitoare la calculul cotelor de piață și al dimensiunii pieței în euro afectează, pe cale de consecință, aprecierea efectului acordurilor în cauză asupra fluxurilor de schimb dintre state[le] membre” și a făcut trimitere în această privință la considerentul (373) al deciziei în litigiu, care face referire printre altele la depășirea pragului de 5 % din cota de piață.

48 Având în vedere aceste elemente, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctul 48 din hotărârea atacată, că „menționarea pragului de 5 % în replică reprezent[a] doar o completare a unui motiv existent, iar nu un motiv nou”, și a considerat astfel că argumentele invocate de Ziegler referitoare la pretinsul fapt că nu s-a depășit pragul menționat erau admisibile.

49 Prin urmare, a treia cerere a Comisiei trebuie să fie respinsă de la bun început, în timp ce temeinicia primelor două cereri va fi examinată, dacă este cazul, în cadrul analizei primului motiv formulat de Ziegler.

2. Cu privire la temeinicia primului motiv

a) Cu privire la primul aspect al primului motiv, referitor la obligația de definire a pieței

i) Argumentele părților

50 În opinia Ziegler, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat, la punctul 72 din hotărârea atacată, că, „în mod excepțional”, Comisia a putut să stabilească că întreprinderile în cauză dețineau o cotă de piață mai mare de 5 %, fără a defini totuși piața relevantă.

51 Cu titlu principal, Ziegler susține că Tribunalul nu putea, fără a săvârși o eroare de drept, să scutească Comisia de obligația de a defini piața în cauză, menționată la punctul 55 din Orientările privind afectarea comerțului, care fac trimitere la Comunicarea privind definirea pieței. Întrucât aceste orientări limitează puterea de apreciere a Comisiei, nerespectarea lor ar conduce la încălcarea

principiilor egalității de tratament și protecției încrederii legitime. În speță, Comisia ar fi fost obligată să definească piața relevantă tocmai pentru motivul că nu ar fi demonstrat faptul că condiția privind efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre era îndeplinită și că s-ar fi limitat la prezumțiile enunțate în orientările amintite.

52 Cu titlu subsidiar, Ziegler susține că motivele invocate de Tribunal pentru a justifica scutirea de obligația de a defini piața sunt contradictorii și sunt afectate de erori cu privire la fond. Contradicția ar consta în faptul că Tribunalul scutește Comisia de această obligație pentru motivul, care figurează la punctele 70 și 71 din hotărârea atacată, că, în practică, obligația menționată a fost îndeplinită. Cu privire la acest aspect, ar exista cel puțin o situație de nemotivare, întrucât Tribunalul nu justifică motivul pentru care acordă Comisiei beneficiul aplicării unui standard în materie de probă mai puțin ridicat.

53 În ceea ce privește erorile cu privire la fond, Ziegler pretinde că, pe de o parte, o descriere a sectorului în cauză nu poate fi confundată cu conceptul juridic de piață utilizat în dreptul concurenței. Pe de altă parte, și în orice caz, aplicarea criteriilor privind substituibilitatea cererii și a ofertei ar fi trebuit să conducă la stabilirea existenței unei singure piețe care regrupează ansamblul serviciilor de mutări internaționale, cu o dimensiune geografică ce depășește cu mult teritoriul belgian. Prin urmare, Tribunalul nu ar fi putut să concluzioneze în mod legal în sensul că piața belgiană a serviciilor de mutări internaționale al căror punct de destinație sau de plecare era Belgia fusese identificată în mod corect de către Comisie.

54 Pe lângă cererea de înlocuire a unor motive, Comisia subliniază, mai întâi, că, în cursul procedurii administrative, Ziegler nu a contestat faptul că condiția privind efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre era îndeplinită în speță.

55 În continuare, în opinia acestei instituții, este necesar să se facă o distincție între, pe de o parte, definirea pieței eventual relevante, pentru a se stabili dacă s-a depășit pragul de 5 % din cota de piață, și, pe de altă parte, definirea completă a pieței relevante, efectuată în cazul în care este vorba despre evaluarea puterii unui participant pe piață. Doar cea de a doua situație ar necesita o analiză care depășește simpla descriere a sectorului vizat. În plus, potrivit jurisprudenței, ar fi superfluu să se definească piața în cazul înțelegerilor evidente. În consecință, pentru a se conforma punctului 55 din Orientările privind afectarea comerțului, în cazul cartelurilor ar fi suficient să se facă o descriere a sectorului care să permită stabilirea cotei de piață a participanților la înțelegere.

56 În sfârșit, Comisia recunoaște că raționamentul Tribunalului este oarecum contradictoriu. Totuși, acest lucru ar arăta doar că Tribunalul a considerat în mod eronat că Comisia nu respectase obligația de a defini piața relevantă. Comisia face trimitere în această privință la argumentația sa privind înlocuirea unor motive.

ii) Aprecierea Curții

57 Cu titlu introductiv, întrucât Comisia ar intenționa să conteste admisibilitatea prezentului motiv, subliniind că Ziegler nu a contestat în cursul procedurii administrative îndeplinirea condiției privind efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre, trebuie amintit că, în ceea ce privește în special aplicarea articolului 81 CE, nicio dispoziție a dreptului Uniunii nu impune destinatarului comunicării privind obiecțiunile să conteste diferitele elemente de fapt sau de drept ale acesteia în cursul procedurii administrative, sub sancțiunea de a nu mai putea să facă acest lucru ulterior, în etapa procedurii jurisdicționale. Astfel, în lipsa unui temei juridic prevăzut în mod expres în acest scop, o asemenea limitare ar fi contrară principiilor fundamentale ale legalității și respectării dreptului la apărare (Hotărârea din 1 iulie 2010, Knauf Gips/Comisia, C-407/08 P, Rep., p. I-6375, punctele 89 și 91).

58 În consecință, nu se poate considera că Ziegler a fost în imposibilitate de a contesta în fața Tribunalului, iar în prezent în fața Curții, îndeplinirea condiției de aplicare a articolului 81 CE, întemeiată pe efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre.

59 Cu titlu principal, Ziegler impută Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept prin scutirea Comisiei de obligația de a defini piața relevantă, obligație pe care aceasta din urmă și-a impus-o singură la punctul 55 din Orientările privind afectarea comerțului, în timp ce Comisia susține, dimpotrivă, că Tribunalul a conferit în mod eronat forță obligatorie orientărilor menționate. În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, Comisia își poate impune orientări pentru exercitarea puterilor sale de apreciere prin intermediul unor acte precum liniile directoare, în măsura în care aceste acte cuprind norme prescriptive privind orientarea de urmat de către instituție și nu se îndepărtează de normele din Tratatul FUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 martie 1993, CIRFS și alții/Comisia, C-313/90, Rec., p. I-1125, punctele 34 și 36, și Hotărârea din 5 octombrie 2000, Germania/Comisia, C-288/96, Rec., p. I-8237, punctul 62).

60 Astfel, deși măsuri care urmăresc să producă efecte față de terți, precum liniile directoare care vizează operatori economici, nu pot fi calificate ca fiind norme de drept pe care administrația ar fi în orice caz obligată să le respecte, ele prevăd totuși norme de conduită care indică practica ce trebuie urmată și de la care administrația nu se poate îndepărta, într-un caz special, fără a indica motive care să fie conforme cu principiul egalității de tratament. Astfel, adoptând asemenea norme de conduită și anunțând prin intermediul publicării lor că le va aplica situațiilor vizate de acestea, instituția în cauză își limitează puterea de apreciere și nu se poate abate de la aceste norme fără să riște să fie sancționată, dacă este cazul, în temeiul unei încălcări a principiilor generale de drept precum egalitatea de tratament sau protecția încrederii legitime. Nu poate fi astfel exclusă posibilitatea ca, în anumite condiții și în funcție de conținutul acestora, asemenea norme de conduită cu un domeniu de aplicare general să poată produce efecte juridice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctele 209-211).

61 Această situație se regăsește în cazul Orientărilor privind afectarea comerțului. Astfel, din cuprinsul punctului 3 din acestea rezultă că, deși ele sunt menite să ofere îndrumări instanțelor și autorităților statelor membre în aplicarea noțiunii de efect asupra comerțului din articolele 81 CE și 82 CE, ele au de asemenea drept „scop [...] de a stabili metodologia de aplicare a conceptului de efect asupra comerțului și de a oferi îndrumări pentru aplicarea acestuia în situațiile care apar frecvent”. În plus, modul de redactare mai ales a punctelor 50, 52 și 53 din aceste orientări indică în mod clar că Comisia intenționează să le aplice, în special pentru a aprecia dacă un acord afectează în mod semnificativ comerțul dintre statele membre.

62 Or, este cert, astfel cum reiese printre altele din cuprinsul punctului 49 din hotărârea atacată, că Comisia a ales să aplice în speță orientările menționate pentru a stabili dacă condiția de aplicare a articolului 81 CE întemeiată pe efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre era îndeplinită. În aceste condiții, fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a statuat în esență, la punctele 66-68 din hotărârea atacată, că Comisia era obligată, în speță, să respecte orientările menționate.

63 Pe de altă parte, chiar dacă definirea pieței relevante în scopul de a dovedi existența unui efect semnificativ asupra comerțului dintre statele membre în sensul articolului 81 CE este în anumite circumstanțe superfluă, și anume atunci când, chiar și în absența unei astfel de definiții, este posibil să se stabilească că înțelegerea în cauză poate afecta comerțul dintre statele membre și dacă are ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței comune (a se vedea în acest sens Ordonanța din 16 februarie 2006, Adriatica di Navigazione/Comisia, C-111/04 P, punctul 31), verificarea depășirii unui prag al cotei de piață nu poate, prin definiție, să fie efectuată în lipsa unei definiri oarecare a pieței menționate. În această privință, punctul 55 din Orientările privind

afectarea comerțului prevede în mod logic că, „[p]entru a aplica pragul cotei de piață, este necesar să se determine piața relevantă” și face trimitere la Comunicarea privind definirea pieței menționată la nota de subsol care figurează la același punct 55.

64 În aceste condiții, la punctele 66-68 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat în esență, de asemenea fără a săvârși o eroare de drept, că, în cadrul acestor orientări, Comisia era obligată să definească piața relevantă. Prin urmare, prima cerere de înlocuire a unor motive formulată de Comisie trebuie să fie respinsă.

65 În consecință, argumentele invocate cu titlu principal de Ziegler nu pot fi admise.

66 Tribunalul a indicat, desigur, la punctul 68 din hotărârea atacată, că „este cert că Comisia nu a îndeplinit obligația [de a defini piața relevantă] menționată la punctul 55 din Orientările [privind atingerea adusă comerțului]” și a considerat, la punctul 72 din hotărârea menționată, că, în mod excepțional, Comisia putea să se întemeieze pe cea de a doua condiție alternativă cuprinsă la punctul 53 din orientările [menționate] fără a formula în mod expres o definiție a pieței în sensul punctului 55 [respectiv]”.

67 Totuși, dintr-o lectură de ansamblu a punctelor 65-73 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul nu a scutit deloc Comisia de obligația de a defini piața relevantă atunci când aceasta se întemeiază pe pragul de 5 % din piața comunitară relevantă. Dimpotrivă, la punctul 70 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că, în speță, Comisia definise în mod adecvat serviciile relevante, întrucât prezentase „o descriere suficient de detaliată a sectorului în cauză, inclusiv oferta, cererea și piața geografică”, „permi[tând Tribunalului] [...] să verifice afirmațiile de bază ale Comisiei, și întrucât, în temeiul acestui lucru, cota de piață cumulată depășește în mod evident în mare măsură pragul de 5 %”.

68 În această privință, Tribunalul a precizat printre altele, la punctul 65 din hotărârea atacată, că „[Comisia] a arătat în mod întemeiat că înțelegerea avea ca obiect să restrângă concurența în sectorul serviciilor de mutări internaționale al căror punct de destinație sau de plecare era Belgia. Astfel, mutările în cauză erau caracterizate prin faptul că Belgia constituia punctul de origine sau punctul de destinație și că activitatea care făcea obiectul înțelegerii se desfășura în Belgia. În plus, în estimarea sa cu privire la dimensiunea pieței, Comisia a ținut seama de cifrele de afaceri ale societăților străine pe această piață. În consecință, Comisia a constatat în mod întemeiat că serviciile în cauză erau servicii de mutări internaționale din Belgia”. Tribunalul a considerat de asemenea, la punctul 71 din această hotărâre, că piața serviciilor de mutări internaționale din Belgia a fost „identificată în mod întemeiat de Comisie ca fiind piața relevantă”.

69 Procedând în acest mod, Tribunalul a estimat doar, după cum a arătat avocatul general la punctul 46 din concluzii, că o astfel de descriere constituia o definire a pieței în sensul punctului 55 din Orientările privind afectarea comerțului, care permitea aprecierea aspectului dacă pragul menționat de 5 % a fost depășit.

70 Se impune, așadar, constatarea faptului că argumentul principal invocat de Ziegler prin care se urmărește să se conteste temeinicia scutirii de obligația de a defini piața relevantă, care ar fi fost acordată Comisiei, se întemeiază pe o lectură selectivă, chiar eronată, a hotărârii atacate și trebuie, în consecință, să fie respins, ca și argumentul formulat cu titlu subsidiar potrivit căruia Tribunalul ar fi invocat motive contradictorii pentru a justifica scutirea menționată sau chiar nu și-ar fi îndeplinit obligația de motivare în această privință, argumentul menționat fiind întemeiat de asemenea pe aceeași lectură selectivă.

71 În al doilea rând, în ceea ce privește afirmația Ziegler potrivit căreia, procedând astfel, Tribunalul ar fi făcut cel puțin o apreciere eronată a cerințelor juridice pe care ar fi trebuit să le îndeplinească în speță definiția pieței relevante, trebuie amintit că definirea pieței relevante, în cadrul aplicării articolului 81

alineatul (1) CE, are drept unic obiect stabilirea aspectului dacă acordul în cauză poate afecta comerțul dintre statele membre și dacă are ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței comune (Ordonanța Adriatica di Navigazione/Comisia, citată anterior, punctul 31) și că, pentru a verifica dacă o înțelegere afectează în mod semnificativ comerțul dintre statele membre, aceasta trebuie examinată în contextul său economic și juridic (Hotărârea din 23 noiembrie 2006, Asnef-Equifax și Administración del Estado, C-238/05, Rec., p. I-11125, punctul 35 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 24 septembrie 2009, Erste Group Bank și alții/Comisia, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P și C-137/07 P, Rep., p. I-8681, punctul 37).

72 Astfel, în ceea ce privește aprecierea condiției privind efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre, cerințele pe care trebuie să le îndeplinească definiția pieței relevante variază în funcție de circumstanțele fiecărui caz în parte.

73 În aceste condiții, contrar celor pretinse de Ziegler, Tribunalul, fără a săvârși o eroare de drept cu privire la cerințele juridice pe care definiția pieței trebuia să le îndeplinească în speță, a considerat, la punctul 70 din hotărârea atacată, că „descrierea suficient de detaliată a sectorului în cauză, inclusiv oferta, cererea și piața geografică”, era suficientă pentru a constitui o definiție a pieței care să permită aprecierea aspectului dacă pragul de 5 % al cotei de piață prevăzut la punctul 53 din orientările menționate era depășit în speță.

74 În al treilea rând, întrucât Ziegler impută Tribunalului că a fost de acord în mod eronat cu definirea pieței efectuată de Comisie în decizia în litigiu, trebuie amintit că din articolul 256 TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene rezultă că Tribunalul este singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile aflate la dosar care i-au fost prezentate, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. Odată ce Tribunalul a constatat sau a apreciat faptele, Curtea este competentă, în temeiul articolului 256 TFUE, să exercite un control asupra calificării juridice a acestor fapte și asupra consecințelor juridice care au fost stabilite de Tribunal pe baza acestora (a se vedea printre altele Hotărârea din 17 decembrie 1998, Baustahlgewebe/Comisia, C-185/95 P, Rec., p. I-8417, punctul 23, și Hotărârea din 20 ianuarie 2011, General Química și alții/Comisia, C-90/09 P, Rep., p. I-1, punctul 71 și jurisprudența citată).

75 Curtea nu este, așadar, competentă să se pronunțe asupra situației de fapt și nici, în principiu, să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea acesteia. Astfel, din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale ale dreptului și normele de procedură aplicabile în materie de sarcină a probei și de administrare a probelor, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate. Prin urmare, această apreciere nu constituie, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o problemă de drept supusă ca atare controlului Curții (Hotărârile citate anterior Baustahlgewebe/Comisia, punctul 24 și jurisprudența citată, și General Química și alții/Comisia, punctul 72 și jurisprudența citată).

76 Or, prin argumentația amintită la punctul 74 din prezenta hotărâre, Ziegler urmărește în realitate să obțină o nouă apreciere a faptelor, fără a invoca vreo denaturare a acestora de către Tribunal. Această argumentație este, în consecință, inadmisibilă.

77 Având în vedere cele ce precedă, primul aspect al primului motiv de recurs trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inadmisibil.

b) Cu privire la al doilea aspect al primului motiv, referitor la faptul că pragul de 5 % din cota de piață nu a fost depășit

i) Argumentele părților

78 Ziegler susține că, chiar dacă piața serviciilor de mutări internaționale din Belgia ar fi considerată piața relevantă, Tribunalul nu și-a îndeplinit obligația de motivare prin faptul că a considerat, la punctul 71 din hotărârea atacată, că pragul de 5 % din cota de piață indicat la punctul 53 din Orientările privind afectarea comerțului era în mod necesar atins în speță și că, pentru ca acest prag să nu fie depășit, dimensiunea pieței ar trebui să fie de cel puțin 435 de milioane de euro, ceea ce nu ar fi cazul, întrucât, în opinia Tribunalului, aceasta ar impune să se aibă în vedere o piață mult mai extinsă decât cea identificată de Comisie.

79 Pe de o parte, această din urmă afirmație nu ar fi motivată și s-ar întemeia pe o constatare a Tribunalului care nu a fost supusă dezbaterii în contradictoriu dintre părți, cu încălcarea principiului general al respectării dreptului la apărare, a principiului disponibilității și a normelor privind sarcina probei. Pe de altă parte, chiar dacă această afirmație s-ar întemeia pe estimarea dimensiunii pieței relevante furnizată în decizia în litigiu, o astfel de sursă nu poate fi reținută, întrucât, la punctul 59 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că estimarea dimensiunii pieței la 83 de milioane de euro era eronată și că piața nu fusese definită. Tribunalul ar fi urmat, așadar, un raționament contradictoriu. Ziegler adaugă că, în opinia sa, dimensiunea pieței serviciilor de mutări internaționale din Belgia pentru anul 2002 ar putea fi de 880 de milioane de euro.

80 Pe lângă cererea sa de înlocuire a unor motive, Comisia subliniază mai întâi că cuantificarea dimensiunii ipotetice a pieței, necesară pentru ca cota de piață deținută de participanții la înțelegere să poată intra sub incidența pragului de 5 %, a fost într-adevăr dezbătută în ședință și că a furnizat elemente de calcul în răspunsul său din 22 martie 2010 la întrebările scrise adresate de Tribunal. În continuare, evaluarea dimensiunii pieței relevante la un cuantum de 880 de milioane de euro ar fi invocată pentru prima dată în fața Curții și ar fi fantezistă. Comisia observă în plus că Ziegler impută o supraevaluare a dimensiunii acestei piețe în cadrul examinării pragului de 40 de milioane de euro și, în schimb, o subevaluare a acesteia atunci când este vorba despre examinarea pragului de 5 % din cota de piață. În sfârșit, în orice caz, pragul de 5 % ar rămâne în mod vădit atins. Astfel, Ziegler nu ar contesta raționamentul aritmetic urmat de Tribunal, în special la punctul 70 din hotărârea atacată. Pe de altă parte, explicația furnizată de Tribunal ar fi întru totul suficientă pentru înțelegerea raționamentului său. Așadar, și obligația de motivare ar fi îndeplinită.

ii) Aprecierea Curții

81 Potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea unei hotărâri trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul Tribunalului, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile deciziei luate, iar Curții, să își exercite controlul jurisdicțional (a se vedea printre altele Hotărârea din 14 mai 1998, Consiliul/de Nil și Impens, C-259/96 P, Rec., p. I-2915, punctele 32 și 33, și Hotărârea General Química și alții/Comisia, citată anterior, punctul 59).

82 Obligația de motivare nu impune însă Tribunalului să facă o expunere care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate argumentele prezentate de părțile în litigiu. Prin urmare, motivarea poate fi implicită, cu condiția să permită persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care Tribunalul nu a admis argumentele acestora, iar Curții să dispună de elemente suficiente pentru a-și exercita controlul (a se vedea printre altele Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 372).

83 În speță, la punctul 71 din hotărârea atacată, singurul vizat de prezentul aspect al motivului, Tribunalul a constatat următoarele:

„[...] în primul rând, [...] Comisia a constatat în mod justificat că serviciile în cauză erau servicii de mutări internaționale din Belgia [...]. În al doilea rând, pe această bază, Comisia a estimat dimensiunea pieței la 83 de milioane de euro și cota de piață cumulată a participanților la înțelegere la aproximativ 50 %. Aceste cifre trebuie ajustate pentru a lua în considerare corectările rezultând din Decizia C(2009) 5810 [final, din 24 iulie 2009] [...] și din excluderea vânzărilor realizate în calitate de subcontractant [...], ceea ce are drept rezultat, în opinia Comisiei, o cifră de afaceri cumulată mai mare de 20 de milioane de euro și o cotă de piață cumulată de aproape 30 %. Această cotă de piață se situează totuși cu mult deasupra pragului de 5 %. În al treilea rând, în răspunsul la întrebările Tribunalului, [Ziegler] însăși a constatat în cadrul ședinței că, pentru ca pragul de 5 % să nu fie depășit, dimensiunea pieței ar trebui să fie de cel puțin 435 de milioane de euro. Or, singura posibilitate pentru a atinge o astfel de dimensiune a pieței relevante ar fi de a avea în vedere o piață mult mai extinsă decât cea a serviciilor de mutări internaționale din Belgia, piață care a fost totuși identificată în mod întemeiat de către Comisie ca fiind piața relevantă."

84 Trebuie, așadar, să se constate, în primul rând, că din cuprinsul acestui punct 71 rezultă în mod expres că cifrele invocate de Tribunal și constatarea dedusă de aici de Tribunal au fost într-adevăr supuse dezbaterii în contradictoriu dintre părți. Prin urmare, argumentația întemeiată pe o încălcare a principiului contradictorialității și pe încălcări, care ar fi derivat din aceasta, ale principiului general al respectării dreptului la apărare, ale principiului disponibilității și ale normelor privind sarcina probei trebuie să fie respinsă.

85 În al doilea rând, din dosarul procedurii în fața Tribunalului reiese că concluzia la care Tribunalul a ajuns la punctul 71 menționat nu se întemeiază pe estimarea dimensiunii pieței care figura în decizia în litigiu – și care, conform punctului 59 din hotărârea atacată, este eronată –, ci pe cifrele ajustate astfel cum au fost comunicate de Comisie în răspunsul său din 22 martie 2010 la întrebările adresate de Tribunal. Astfel, după cum reiese din dosarul procedurii în fața Tribunalului, Comisia a indicat în cuprinsul acestuia că „[putea] să estimeze dimensiunea totală a pieței serviciilor de mutări internaționale al căror punct de destinație sau de plecare era Belgia, excluzând serviciile de mutări prestate în calitate de subcontractant, la maximum 67,5 milioane de euro" și că, chiar și pe o asemenea piață redusă, participanții la înțelegere „dețin întotdeauna cel puțin o cotă de piață cumulată de aproape 30 %". În consecință, pretinsa contradicție între motive nu este dovedită.

86 În această privință, trebuie subliniat de asemenea că, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 73 din concluzii, simplul fapt că anumite cifre care figurează în decizia în litigiu ar fi putut să fie considerate eronate nu poate să permită să se aprecieze că totalitatea cifrelor comunicate de Comisie ar fi afectate de erori. În orice caz, aprecierea exactității cifrelor prezentate de Comisie, în speță în răspunsul său la întrebările adresate de Tribunal, este o problemă de fapt care, cu excepția denaturării, care nu este invocată în speță, nu este supusă controlului Curții în cadrul unui recurs, conform jurisprudenței amintite la punctele 74 și 75 din prezenta hotărâre.

87 În al treilea rând, contrar celor susținute de Ziegler, motivarea reținută de Tribunal, la punctul 71 din hotărârea atacată, prin care se urmărește să se constate că pragul de 5 % din cota de piață era depășit, răspunde cerințelor amintite la punctele 81 și 82 din prezenta hotărâre. Astfel, este evident că cota de piață cumulată a participanților la înțelegere nu poate fi redusă în mod proporțional decât dacă piața la care aceasta se raportează este extinsă. Or, întrucât, pe de o parte, Tribunalul a statuat că piața serviciilor de mutări internaționale din Belgia a fost identificată în mod corect de Comisie și întrucât, pe de altă parte, dimensiunea sa astfel cum a fost reținută de Tribunal nu poate, în lipsa oricărei susțineri a denaturării, să fie constatată în mod util în etapa recursului, nu era necesară nicio motivare specifică pentru a susține această afirmație, în afară de cea întemeiată pe constatarea potrivit căreia

simplul fapt de a reține o piață mult mai extinsă decât cea a serviciilor de mutări internaționale din Belgia, identificată în mod corect de Comisie, ar putea determina ca pragul menționat să nu fie depășit.

88 În această privință, trebuie, în plus, subliniat că, susținând faptul că dimensiunea pieței serviciilor de mutări internaționale din Belgia pentru anul 2002 s-ar putea ridica la 880 de milioane de euro, Ziegler urmărește să repună din nou în discuție aprecierea faptelor realizată de Tribunal, fără a invoca vreo denaturare a elementelor de probă. Astfel cum rezultă din jurisprudența amintită deja la punctele 74 și 75 din prezenta hotărâre, o asemenea argumentație este însă inadmisibilă în etapa recursului.

89 Având în vedere cele ce precedă, al doilea aspect al primului motiv de recurs trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inadmisibil, fără a mai fi necesară pronunțarea cu privire la cea de a doua cerere de înlocuire a unor motive formulată de Comisie.

c) Cu privire la al treilea aspect al primului motiv, potrivit căruia depășirea pragului de 5 % din cota de piață nu este suficientă pentru a stabili existența unui risc de a se produce efecte semnificative asupra comerțului dintre statele membre

i) Argumentele părților

90 Ziegler susține, cu titlu subsidiar că, în orice caz, la punctul 73 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept considerând că încălcarea în cauză era susceptibilă să afecteze în mod semnificativ comerțul dintre statele membre prin simplul fapt că participanții la înțelegere ar deține mai mult de 5 % din piața relevantă. Ziegler face trimitere în special la punctul 45 din Orientările privind afectarea comerțului și susține, pe de o parte, că o condiție prealabilă aplicării prezumției în cauză este de a fi în prezența unor acorduri care, ca urmare a însești naturii lor, sunt susceptibile să afecteze comerțul dintre statele membre. Or, Tribunalul nu s-ar fi pronunțat asupra acestei condiții, care, de altfel, nu ar fi îndeplinită în speță. Pe de altă parte, și în orice caz, prezumția pozitivă enunțată la punctul 53 din orientările menționate, potrivit textului însuși al punctului amintit, nu ar avea o aplicare generală și automată. Comisia ar rămâne astfel obligată să examineze circumstanțele din speță și să justifice aplicarea acestei prezumții.

91 Comisia evidențiază că alte elemente decât depășirea pragului de 5 % din cota de piață, de altfel evidentă în speță, consolidează concluzia potrivit căreia efectul semnificativ asupra comerțului dintre statele membre a fost într-adevăr demonstrat. Astfel, aceasta subliniază că Ziegler nu ține seama nici de caracterul transfrontalier al serviciilor afectate, nici de faptul că înțelegerea privea ansamblul teritoriului belgian.

ii) Aprecierea Curții

92 Potrivit jurisprudenței Curții, pentru a fi susceptibile să afecteze comerțul dintre statele membre, o decizie, un acord sau o practică concertată trebuie, pe baza unui ansamblu de elemente obiective de drept sau de fapt, să permită să se prevadă, cu un grad de probabilitate suficient, că exercită o influență directă sau indirectă, actuală sau potențială asupra fluxurilor de schimburi comerciale dintre statele membre, iar aceasta într-un asemenea mod încât să creeze temerea că pot constitui un obstacol pentru realizarea unei piețe unice între statele membre. Este necesar, în plus, ca această influență să nu fie nesemnificativă (Hotărârile citate anterior Asnef-Equifax și Administración del Estado, punctul 34 și jurisprudența citată, și Erste Group Bank și alții/Comisia, punctul 36).

93 Un efect asupra schimburilor intracomunitare rezultă în general din reunirea mai multor factori care, consideraţi în mod izolat, nu ar fi în mod necesar determinanţi. Pentru a verifica dacă o înţelegere afectează în mod semnificativ comerţul dintre statele membre, aceasta trebuie examinată în contextul său economic şi juridic (Hotărârile citate anterior Asnef-Equifax şi Administración del Estado, punctul 35 şi jurisprudenţa citată, şi Erste Group Bank şi alţii/Comisia, punctul 37).

94 Astfel, Curtea s-a pronunţat deja în sensul că o înţelegere care acoperă întregul teritoriu al unui stat membru are ca efect, prin chiar natura sa, să consolideze împărţirea pieţelor la nivel naţional, împiedicând astfel întrepătrunderea economică dorită de Tratatul FUE, şi poate, prin urmare, să afecteze comerţul dintre statele membre în sensul articolului 81 alineatul (1) CE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 februarie 2002, Arduino, C-35/99, Rec., p. I-1529, punctul 33, Hotărârea Asnef-Equifax şi Administración del Estado, citată anterior, punctul 37 şi jurisprudenţa citată, precum şi Hotărârea Erste Group Bank şi alţii/Comisia, citată anterior, punctul 38) şi că natura transfrontalieră a serviciilor în cauză este un element pertinent pentru a aprecia dacă există o afectare a comerţului dintre statele membre în sensul dispoziţiei menţionate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 octombrie 1987, Vereniging van Vlaamse Reisbureaus, 311/85, Rec., p. 3801, punctele 18 şi 21).

95 Problema efectului semnificativ asupra comerţului dintre statele membre trebuie să fie apreciată, aşadar, ţinând seama de ansamblul elementelor pertinente ale speţei. Prin urmare, nu se poate exclude ca, într-un caz specific, unul singur dintre aceste elemente, precum o depăşire vădită a pragurilor prevăzute de Comisie la punctul 53 din Orientările privind afectarea comerţului, să poată deja *per se* să indice în mod suficient că comerţul dintre statele membre este afectat în mod semnificativ în sensul articolului 81 alineatul (1) CE (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 februarie 1978, Miller International Schallplatten/Comisia, 19/77, Rec., p. 131, punctul 9, şi Hotărârea din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française şi alţii/Comisia, 100/80-103/80, Rec., p. 1825, punctele 82, 83 şi 86).

96 Pe de altă parte, trebuie amintit că, potrivit punctului 53 din Orientările privind afectarea comerţului, „[în] cazurile în care acord[urile] pot, prin natura lor, să aducă atingere comerţului dintre statele membre, se poate prezuma că efectele lor sunt semnificative atunci când cota de piaţă a părţilor depăşeşte pragul de 5 %”.

97 În mod cert, în speţă, la punctul 73 din hotărârea atacată, Tribunalul a afirmat doar că, „în contextul prezumţiei pozitive prevăzute la punctul 53 din Orientările [privind afectarea comerţului], este suficient ca doar una dintre cele două condiţii alternative să fie îndeplinită pentru a putea dovedi caracterul semnificativ al afectării comerţului dintre statele membre”.

98 Cu toate acestea, Tribunalul a amintit de asemenea, la punctul 53 din această hotărâre, că „prezumţia pozitivă, prevăzută la punctul 53 din Orientările [privind afectarea comerţului], nu se aplică decât acordurilor sau practicilor care prin natura lor sunt susceptibile să aducă atingere comerţului dintre statele membre”. În plus, Tribunalul a subliniat, la punctele 52, 65 şi 71 din aceeaşi hotărâre, că, pe de o parte, caracterul transfrontalier al serviciilor vizate de înţelegerea în cauză nu era contestat şi că, pe de altă parte, Comisia identificase în mod corect piaţa geografică a înţelegerii în sensul că se extinde la Belgia, şi anume la întregul teritoriu al unui stat membru.

99 Dintr-o lectură de ansamblu a hotărârii atacate rezultă astfel că, pentru a concluziona că condiţia privind efectul semnificativ asupra comerţului dintre statele membre era îndeplinită în speţă, Tribunalul nu s-a întemeiat doar pe depăşirea, de altfel foarte importantă, a pragului de 5 % din cota de piaţă, ci a luat de asemenea în considerare întinderea geografică a înţelegerii şi caracterul transfrontalier al serviciilor afectate. Astfel, Tribunalul a ţinut seama de ansamblul elementelor pertinente ale speţei, conform jurisprudenţei amintite la punctele 92-95 din prezenta hotărâre.

100 În plus, deşi Tribunalul nu s-a pronunţat în mod expres cu privire la condiţia prealabilă a aplicării punctului 53 din orientările amintite, referitoare la natura acordului în cauză, din elementele amintite la punctul 98 din prezenta hotărâre rezultă că, în opinia sa, această condiţie era în mod vădit

îndeplinită în speță, date fiind caracteristicile înțelegerii în cauză. Pretinsa încălcare a punctului menționat nu este, așadar, dovedită. În plus, în lumina jurisprudenței amintite la punctele 81 și 82 din prezenta hotărâre, nu se poate considera că Tribunalul nu și-a îndeplinit obligația de motivare în ceea ce privește aplicarea în speță a prezumției menționate.

101 În aceste împrejurări, al treilea aspect al primului motiv invocat de Ziegler în susținerea recursului său trebuie să fie respins, precum și, în consecință, acest motiv în ansamblul său, fără a mai fi necesară pronunțarea asupra temeiniciei celei de a doua cereri de înlocuire a unor motive formulată de Comisie.

B – *Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 296 TFUE, a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și a articolului 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a principiului general al egalității de tratament cu ocazia aprecierii motivării cuantumului amenzii*

1. Argumentele părților

102 Ziegler susține, în esență, că Tribunalul a încălcat dreptul Uniunii prin faptul că, la punctele 88-94 din hotărârea atacată, a statuat că Comisia nu și-a încălcat obligația de motivare atunci când s-a întemeiat doar pe natura „foarte gravă" a încălcării pentru a stabili proporția din valoarea vânzărilor care servește la determinarea cuantumului de bază al amenzii, precum și a cuantumului suplimentar aplicat în scop disuasiv.

103 Cu titlu principal, Ziegler susține, pe de o parte, că a acorda o astfel de derogare de la obligația de motivare este contrar articolului 296 TFUE. Punctele 20 și 22 din Orientările privind calcularea amenzilor prevăd că Comisia trebuie să țină seama de un anumit număr de factori pentru a decide proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul, chiar și atunci când consideră că este vorba despre restrângerile cele mai grave ale concurenței. Motivarea reținută de Tribunal la punctul 93 din hotărârea atacată ar fi, așadar, insuficientă și ar denatura punctul 23 din orientările menționate.

104 Pe de altă parte, hotărârea atacată nu ar respecta dreptul fundamental la un proces echitabil consacrat la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta") și la articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO"), întrucât acest drept implică o obligație de „motivare pertinentă și suficientă". Această obligație s-ar impune Comisiei atunci când urmărește și apreciază încălcările dreptului concurenței, întrucât, având în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, nu se poate contesta faptul că Comisia constituie o instanță în sensul articolului 6 din CEDO. Din această jurisprudență ar rezulta că dreptul la un proces echitabil se opune stabilirii de către Tribunal a unei derogări de la obligația de motivare în ceea ce privește sancțiunile aplicabile încălcărilor celor mai grave ale dreptului concurenței.

105 Ziegler adaugă că, chiar dacă Comisia nu ar fi considerată o instanță supusă cerințelor de motivare menționate, Tribunalul, atunci când scutește Comisia de obligația sa de motivare, întrucât aceasta reține o proporție din valoarea vânzărilor apropiată de limita inferioară a intervalului prevăzut pentru acest tip de restrângeri, renunță în acest mod la exercitarea controlului său de fond și încalcă astfel dreptul Ziegler la un proces echitabil. Într-adevăr, jurisprudența, în special cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, ar indica că doar a controla dacă un organ administrativ nu a depășit limitele puterii sale discreționare nu constituie un control de fond în sensul articolului 6 din CEDO. În mod similar, simpla posibilitate de a exercita un control de fond nu ar fi suficientă pentru a respecta garanțiile procesului echitabil, trebuind în plus ca acest control să fie realizat efectiv în cauză.

106 Cu titlu subsidiar, Ziegler susține că, chiar presupunând că o astfel de derogare de la obligația de motivare poate fi acceptată în principiu, întinderea pe care i-o dă Tribunalul o face să fie incompatibilă cu dispozițiile fundamentale sus-menționate, precum și cu principiul general al egalității de tratament și se întemeiază pe o motivare insuficientă. Pe de o parte, faptul că, potrivit punctului 93 din hotărârea atacată, această derogare nu s-ar aplica decât atunci când se reține o „rată foarte apropiată" de limita inferioară a intervalului prevăzut pentru restrângerile cele mai grave ale concurenței, fără ca această noțiune să fie definită, ar conduce la tratarea în mod uniform a unor situații diferite, cu încălcarea principiului egalității de tratament. Pe de altă parte, statuând că derogarea instituită acoperă și cuantumul suplimentar aplicat în scop disuasiv, fără nicio altă explicație, Tribunalul și-ar fi încălcat obligația de motivare. Astfel, întrucât punctul 25 din Orientările privind calcularea amenzilor precizează că suma suplimentară se aplică încălcărilor celor mai grave, doar natura încălcării nu poate fi suficientă pentru a stabili proporția care trebuie luată în considerare.

107 Referitor la cererea de înlocuire a unor motive formulată de Comisie cu privire la conținutul obligației de motivare care ar fi impusă prin Orientările privind calcularea amenzilor adoptate în anul 2006, aceasta ar fi inadmisibilă și, în orice caz, nefondată. Jurisprudența anterioară adoptării, în anul 2006, a acestor orientări și-ar fi pierdut pertinența. Orientările menționate ar fi îngreunat obligația de motivare impusă Comisiei. În mod similar, recunoașterea caracterului penal al amenzilor aplicate de Comisie în domeniul concurenței și intrarea în vigoare a cartei ar fi consolidat cerințele privind motivarea deciziilor Comisiei.

108 Cu titlu introductiv, Comisia evidențiază, pe de o parte, că Ziegler nu a invocat în fața Tribunalului, în legătură cu motivarea privind proporția de 17 % din valoarea vânzărilor, argumente întemeiate pe dreptul său fundamental la un proces echitabil. Comisia solicită, pe de altă parte, Curții înlocuirea motivelor care figurează la punctele 90-92 din hotărârea atacată. În special, afirmația menționată la acest din urmă punct 92, potrivit căreia Orientările privind calcularea amenzilor adoptate în anul 2006 ar fi îngreunat obligația de motivare a amenzilor care este impusă Comisiei, ar fi eronată. Comisia subliniază de asemenea că tensiunea dintre punctele 92 și 93 din hotărârea atacată, subliniată de Ziegler, ar fi înlăturată dacă cererea sa de înlocuire a unor motive ar fi admisă, ceea ce ar conduce la respingerea celui de al doilea motiv.

109 Acest motiv ar fi, în orice caz, nefondat. În ceea ce privește, cu titlu principal, pe de o parte, obligația de motivare, Tribunalul ar fi concluzionat în mod întemeiat, având în vedere decizia în litigiu, că Comisia și-ar fi îndeplinit această obligație. Pe de altă parte, argumentația întemeiată pe faptul că Comisia ar fi o instanță în sensul articolului 6 din CEDO, căreia îi revine o obligație de motivare specifică, și pe faptul că motivarea insuficientă a hotărârii atacate ar priva societatea Ziegler de dreptul său de a contesta decizia în litigiu în fața unei instanțe independente care exercită un control de fond ar fi inadmisibilă, întrucât a fost expusă pentru prima dată în etapa recursului, iar invocarea acesteia în fața Tribunalului nu ar fi fost imposibilă. Această argumentație ar fi, în orice caz, nefondată. Mai exact, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului nu ar fi de natură să infirme jurisprudența existentă a Uniunii Europene potrivit căreia Comisia nu poate fi considerată o instanță în sensul articolului 6 din CEDO.

110 În ceea ce privește, cu titlu subsidiar, aprecierea motivării cuantumului amenzii, Comisia face trimitere, referitor la proporția din valoarea vânzărilor care servește la stabilirea cuantumului de bază al acestei amenzi, la argumentele sale de mai sus privind motivarea invocată în decizia în litigiu. Referitor la proporția din valoarea vânzărilor care servește la stabilirea cuantumului suplimentar aplicat în scop disuasiv, Comisia consideră că nu se poate contesta că proporția de 17 % reținută în speță se situează la limita inferioară a intervalului cuprins între 15 % și 25 % sau că aceleași elemente de gravitate pot să conducă de două ori la aceeași proporție, dat fiind faptul că este vorba despre două evaluări privind gravitatea încălcării ca atare.

2. Aprecierea Curții

a) Cu privire la cererea de înlocuire a unor motive formulată de Comisie

111 Este necesar să se arate că, chiar dacă Tribunalul ar fi considerat în mod eronat, la punctele 90-92 din hotărârea atacată, că adoptarea în anul 2006 a Orientărilor privind calcularea amenzilor care înlocuiesc orientările ce fuseseră adoptate în anul 1998 a îngreunat obligația de motivare care îi revine Comisiei atunci când aplică sancțiuni pentru încălcarea dreptului Uniunii în materia concurenței, acest lucru ar fi lipsit de incidență asupra analizei temeiniciei celui de al doilea motiv invocat de Ziegler. Astfel, la punctele 93-96 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că o asemenea motivare consolidată nu era necesară în cauza cu care a fost sesizat. Așadar, din considerațiile expuse la punctele 90-92 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a dedus nicio consecință de fapt sau de drept pentru prezenta cauză.

112 Prin urmare, trebuie să se considere că cererea Comisiei este îndreptată împotriva unor motive neesențiale ale hotărârii atacate și, în consecință, întrucât este inoperantă, aceasta trebuie, în orice caz, să fie respinsă (a se vedea în acest sens Ordonanța din 25 martie 1996, SPO și alții/Comisia, C-137/95 P, Rec., p. I-1611, punctul 47 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 2 octombrie 2003, Salzgitter/Comisia, C-182/99 P, Rec., p. I-10761, punctele 54 și 55).

b) Cu privire la temeinicia celui de al doilea motiv

i) Cu privire la aspectul principal

113 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că deși, în cadrul prezentului aspect, Ziegler invocă în special o critică întemeiată pe o încălcare a articolului 296 TFUE, cel aplicabil în speță este articolul 253 CE, întrucât decizia în litigiu a fost adoptată înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona. Totuși, acest aspect este lipsit de incidență, întrucât motivarea actelor Uniunii în discuție în prezenta cauză nu este supusă, în cadrul articolului 253 CE, unor cerințe juridice diferite de cele aplicabile în cadrul articolului 296 al doilea paragraf TFUE. Așadar, această critică trebuie interpretată în sensul că vizează în special o încălcare a articolului 253 CE.

114 În această privință, trebuie amintit că obligația de motivare prevăzută la articolul 253 CE constituie o normă fundamentală de procedură care trebuie diferențiată de problema temeiniciei motivării, aceasta din urmă ținând de legalitatea pe fond a actului în litigiu (Hotărârea din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, Rep., p. I-8947, punctul 146 și jurisprudența citată).

115 Din această perspectivă, pe de o parte, motivarea impusă la articolul 253 CE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul. În ceea ce privește, în special, motivarea deciziilor individuale, obligația de a motiva astfel de decizii are astfel ca scop, în afară de a permite un control judiciar, să furnizeze persoanei interesate indicații suficiente pentru a cunoaște dacă decizia prezintă eventuale vicii care să permită să i se conteste validitatea (Hotărârea Elf Aquitaine/Comisia, citată anterior, punctele 147 și 148, precum și jurisprudența citată).

116 Pe de altă parte, cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului în cauză, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații propriu destinatarului actului sau altor persoane vizate în mod direct și individual de acesta. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, având în vedere că problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie

apreciată nu numai prin prisma modului său de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea Elf Aquitaine/Comisia, citată anterior, punctul 150 și jurisprudența citată).

117 Pe de altă parte, punctul 21 din Orientările privind calcularea amenzilor precizează că, în ceea ce privește alegerea proporției din valoarea vânzărilor care servește la stabilirea cuantumului de bază al amenzii, „[c]a regulă generală, proporția din valoarea vânzărilor luată în calcul se fixează la un nivel de maximum 30 %". Punctul 22 din aceste orientări prevede, în plus, că, „[p]entru a decide dacă proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz ar trebui să se situeze la limita inferioară sau la cea superioară a intervalului menționat anterior, Comisia ține seama de un anumit număr de factori, precum natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea în aplicare sau nu a încălcării". Punctul 23 din orientările menționate precizează că „proporția din vânzări luată în calcul pentru [acordurile orizontale de stabilire a prețurilor, de împărțire a piețelor și de limitare a producției, care sunt în general secrete] se situează, în general, la limita superioară a intervalului".

118 În ceea ce privește stabilirea cuantumului suplimentar aplicat în scop disuasiv, punctul 25 din Orientările privind calcularea amenzilor indică, la rândul său, că, „independent de durata participării unei întreprinderi la încălcare, Comisia include în cuantumul de bază o sumă între 15 % și 25 % din valoarea vânzărilor [...] pentru a descuraja întreprinderile chiar și să participe la acorduri orizontale de fixare a prețului [...]. Pentru a decide proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz, Comisia ține seama de un anumit număr de factori, în special de factorii identificați la punctul 22".

119 În speță, referitor la proporția din valoarea vânzărilor care servește la stabilirea cuantumului de bază al amenzii, Tribunalul, după ce a statuat, la punctul 89 din hotărârea atacată, că Ziegler nu contestă că „Comisia a motivat suficient calificarea încălcării ca fiind «foarte gravă»" și a amintit, la punctul 87 din hotărârea atacată, conținutul cerinței de motivare impuse la articolul 253 CE și, la punctul 91 din hotărârea menționată, conținutul esențial al punctelor 19, 21 și 23 din Orientările privind calcularea amenzilor, la punctul 93 din hotărârea atacată, a declarat următoarele:

„[...] se impune constatarea faptului că, în considerentul (543) al [deciziei în litigiu], Comisia a stabilit această rată la un nivel puțin mai ridicat decât jumătatea intervalului, și anume la 17 %, motivând alegerea sa doar în temeiul naturii «foarte grave» a încălcării. Totuși, Comisia nu a explicat mai detaliat modalitatea în care calificarea încălcării ca fiind «foarte gravă» a determinat-o să stabilească rata la 17 %, iar nu la un procent situat în mod clar deasupra «limit[ei] superioar[e] a intervalului». Această motivare nu poate fi suficientă decât în situația în care Comisia aplică o rată foarte apropiată de limita inferioară a intervalului prevăzut pentru încălcările cele mai grave, aspect care este în plus foarte favorabil reclamantei. Astfel, în acest caz, nu este necesară o motivare suplimentară, care depășește motivarea inerentă în cadrul orientărilor. În schimb, în cazul în care Comisia ar fi dorit să aplice o rată mai ridicată, ar fi trebuit să prezinte o motivare mai detaliată."

120 În ceea ce privește proporția reținută pentru a stabili cuantumul suplimentar aplicat în scop disuasiv, Tribunalul a statuat, la punctul 94 din hotărârea atacată, că, „dat fiind că [...] considerentul (556) al [deciziei în litigiu] face referire la considerentul (542) și că limita inferioară a intervalului este aceeași, aprecierile precedente se aplică în egală măsură criticilor referitoare la motivarea furnizată pentru stabilirea acestui cuantum".

121 Din aceste elemente rezultă, în primul rând, că Tribunalul a constatat, conform jurisprudenței amintite la punctul 115 din prezenta hotărâre, că motivarea formulată de Comisie în decizia în litigiu în ceea ce privește proporția din valoarea vânzărilor reținută pentru a stabili cuantumul de bază al amenzii este clară, univocă și conformă cu metoda menționată la punctele 21 și 23 din Orientările privind calcularea amenzilor. În această privință, trebuie amintit că, la aceste puncte 21 și 23, Comisia a anunțat că va reține în general o proporție la un nivel de maximum 30 % din valoarea vânzărilor, dar că, pentru

încălcări precum acordurile orizontale de stabilire a prețurilor și de împărțire a piețelor – calificare reținută în decizia în litigiu pentru înțelegerea în cauză și pe care Ziegler nu a contestat-o –, proporția luată în calcul se situează, în general, „la limita superioară a intervalului".

122 În al doilea rând, întrucât rata de 17 % este semnificativ mai redusă decât limita superioară a intervalului menționat de Comisie în aceste orientări pentru restrângerile cele mai grave ale concurenței, Tribunalul a arătat în mod întemeiat că rata respectivă era foarte favorabilă pentru Ziegler. Prin urmare, conform jurisprudenței amintite la punctul 116 din prezenta hotărâre, Tribunalul a considerat în mod întemeiat că Ziegler nu avea interes de a primi explicații specifice privind alegerea de a reține această proporție și că Comisia nu era, așadar, obligată să motiveze în mod deosebit decizia în litigiu cu privire la acest aspect.

123 În al treilea rând, din hotărârea atacată nu rezultă și de altfel nici Ziegler nu pretinde că decizia în litigiu ar fi fost adoptată într-un context specific sau că ar viza o înțelegere care prezintă caracteristici speciale de așa natură încât ar fi necesitat, pe lângă motivarea prezentată, o motivare specifică din partea Comisiei cu privire la alegerea proporției din valoarea vânzărilor reținute pentru a stabili cuantumul de bază al amenzii și a cărei absență ar fi trebuit să fie sancționată de Tribunal.

124 În al patrulea rând, în ceea ce privește mai exact proporția reținută pentru a stabili cuantumul suplimentar aplicat în scop disuasiv, trebuie să se constate că, pe de o parte, înțelegerea în cauză face parte într-adevăr din categoria încălcărilor menționate la punctul 25 din Orientările privind calcularea amenzilor, care sunt vizate și la punctul 23 din aceste orientări, și că, pe de altă parte, rata de 17 % se situează în egală măsură către limita inferioară a intervalului cuprins între 15 % și 25 %, menționat la punctul 25 amintit. Tribunal a făcut, așadar, în mod întemeiat trimitere, la punctul 94 din hotărârea atacată, la analiza sa privind motivarea proporției reținute pentru a stabili cuantumul de bază al amenzii. Prin urmare, considerațiile care figurează la punctele 121-123 din prezenta hotărâre sunt valabile și în ceea ce privește analiza efectuată de Tribunal a motivării formulate de Comisie în decizia în litigiu cu privire la proporția menționată.

125 În aceste împrejurări, critica invocată de Ziegler potrivit căreia Tribunalul ar fi încălcat articolul 253 CE prin faptul că a omis să sancționeze nemotivarea deciziei în litigiu în ceea ce privește alegerea proporției din valoarea vânzărilor reținute în scopul stabilirii cuantumului de bază al amenzii și a cuantumului suplimentar aplicat în scop disuasiv și că a și scutit Comisia de orice obligație de motivare în această privință trebuie respinsă ca nefondată.

126 În ceea ce privește, în plus, pretinsa încălcare a dreptului fundamental la un proces echitabil consacrat la articolul 47 din cartă și la articolul 6 din CEDO, trebuie observat, cu titlu introductiv, că protecția conferită de articolul 47 din cartă în dreptul Uniunii este echivalentă cu cea conferită de articolul 6 paragraful 1 din CEDO. Prin urmare, se impune ca în continuare să se facă referire numai la această primă dispoziție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia, C-386/10 P, Rep., p. I-13085, punctul 51).

127 Întrucât Ziegler susține că, în speță, această dispoziție din cartă a fost încălcată atât de Comisie, cât și de Tribunal, trebuie amintit, pe de o parte, că, potrivit unei jurisprudențe constante, a permite unei părți să invoce pentru prima dată în fața Curții un motiv pe care nu l-a invocat în fața Tribunalului ar echivala cu a-i permite să sesizeze Curtea, a cărei competență în materie de recurs este limitată, cu un litigiu mai extins decât cel cu care a fost învestit Tribunalul. În cadrul unui recurs, competența Curții este, prin urmare, limitată la aprecierea soluției legale date cu privire la motivele dezbătute în fața primei instanțe (Hotărârea din 2 aprilie 2009, France Télécom/Comisia, C-202/07 P, Rep., p. I-2369, punctul 60 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 19 iulie 2012, Alliance One International și Standard Commercial Tobacco/Comisia și Comisia/Alliance One International și alții C-628/10 P și C-14/11 P, punctul 111).

128 Or, în cadrul procedurii în primă instanță, Ziegler nu a invocat niciun argument prin care se urmărește dovedirea faptului că, prin adoptarea deciziei în litigiu, Comisia ar fi încălcat dreptul său fundamental la un proces echitabil. Prin urmare, prezenta critică este inadmisibilă.

129 Pe de altă parte, întrucât prin critica menționată Ziegler susține că Tribunalul însuși a încălcat acest drept fundamental, trebuie arătat că Ziegler pretinde că această încălcare rezultă din faptul că Tribunalul ar fi scutit Comisia, cu încălcarea dreptului Uniunii, de obligația de motivare care îi revine atunci când stabilește proporția din valoarea vânzărilor care servește la determinarea cuantumului de bază al amenzii, precum și a cuantumului suplimentar aplicat în scop disuasiv.

130 Cu toate acestea, trebuie să se constate că critica menționată se întemeiază pe o premisă eronată, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 125 din prezenta hotărâre, întrucât Tribunalul nu a scutit deloc Comisia de obligația de motivare care îi revenea. Critica menționată trebuie, așadar, respinsă ca fiind, în această măsură, nefondată.

131 Prin urmare, aspectul principal al prezentului motiv trebuie respins în ansamblul său.

ii) Cu privire la aspectul invocat cu titlu subsidiar

132 În primul rând, trebuie amintit că principiul egalității de tratament constituie un principiu general al dreptului Uniunii, consacrat la articolele 20 și 21 din cartă. Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul menționat impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (Hotărârea din 14 septembrie 2010, Akzo Nobel Chemicals și Akcros Chemicals/Comisia, C-550/07 P, Rep., p. I-8301, punctele 54 și 55, precum și jurisprudența citată).

133 Tot din jurisprudența constantă a Curții rezultă că, în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzii, nu se poate opera, prin aplicarea unor metode de calcul diferite, o discriminare între întreprinderile care au participat la un acord sau la o practică concertată contrară articolului 81 alineatul (1) CE (Hotărârea Alliance One International și Standard Commercial Tobacco/Comisia și Comisia/Alliance One International și alții, citată anterior, punctul 58, precum și jurisprudența citată).

134 Curtea a statuat în repetate rânduri că practica decizională anterioară a Comisiei nu constituie un cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență și că deciziile privind alte cauze au un caracter pur indicativ în ceea ce privește existența discriminărilor (Hotărârea din 21 septembrie 2006, JCB Service/Comisia, C-167/04 P, Rec., p. I-8935, punctul 205, și Hotărârea Erste Group Bank și alții/Comisia, citată anterior, punctul 233).

135 În speță, Ziegler nu impută totuși Tribunalului că a omis să sancționeze o încălcare a principiului egalității de tratament constând în faptul că, pentru a stabili cuantumul de bază al amenzii, precum și cuantumul suplimentar aplicat în scop disuasiv, Comisia ar fi reținut împotriva sa o proporție de 17 % din valoarea vânzărilor, în timp ce, împotriva unei alte întreprinderi implicate în aceeași înțelegere și al cărei comportament ar fi fost comparabil cu al său, ar fi reținut o proporție de 15 %. Dimpotrivă, Ziegler susține că Tribunalul ar fi săvârșit o astfel de încălcare atunci când a considerat în mod implicit, la punctul 93 din hotărârea atacată, că ar fi putea fi considerate comparabile cazuri în care amenda este calculată pornind de la o proporție care corespunde cu 17 % din valoarea vânzărilor și cele în care acest calcul se efectuează pe baza unei proporții de 15 % din valoarea menționată.

136 Or, trebuie să se constate, pe de o parte, că nicio astfel de apreciere nu figurează la punctul 93 menționat. Pe de altă parte, și în orice caz, luând în considerare jurisprudența amintită la punctul 134 din prezenta hotărâre, comparația teoretică cu o eventuală practică viitoare a Comisiei nu poate să prezinte niciun fel de pertinență în ceea ce privește existența unor discriminări.

137 Rezultă că critica întemeiată pe încălcarea principiului egalității de tratament trebuie respinsă.

138 În al doilea rând, în ceea ce privește pretinsa încălcare de către Tribunal a obligației de motivare care îi revine, săvârșită atunci când a permis Comisiei, la punctul 94 din hotărârea atacată, să stabilească la 17 % proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în considerare pentru a determina cuantumul suplimentar aplicat în scop disuasiv pentru unicul motiv că încălcarea avea un caracter foarte grav, în timp ce punctul 25 din Orientările privind calcularea amenzilor ar implica faptul că simpla natură a încălcării nu ar putea fi suficientă pentru a stabili procentajul reținut, trebuie amintit, pe de o parte, că, la punctele 124 și 125 din prezenta hotărâre, s-a constatat deja că punctul 94 din hotărârea atacată nu încalcă articolul 253 CE, astfel cum a invocat Ziegler în cadrul aspectului principal al prezentului motiv.

139 Pe de altă parte, contrar celor pretinse de Ziegler, Tribunalul nu era obligat să motiveze mai mult decizia sa în raport cu punctul 25 din Orientările privind calcularea amenzilor. Astfel, în ceea ce privește stabilirea procentajului care trebuie reținut în cadrul intervalului menționat la punctul 25, acest punct indică, desigur, că, „[p]entru a decide proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz, Comisia ține seama de un anumit număr de factori, în special de factorii identificați la punctul 22 [din aceleași orientări]”. Însă, printre acești factori figurează tocmai natura încălcării în cauză.

140 În plus, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 129 din concluzii, din modul de redactare a punctului 22 coroborat cu punctul 25 rezultă că acesta constituie o simplă declarație generală din care nu se poate deduce că, pe de o parte, în fiecare caz concret, Comisia trebuie în mod necesar să se întemeieze pe toți acești factori și să motiveze în mod detaliat proporția reținută în legătură cu fiecare dintre factorii respectivi și că, pe de altă parte, Tribunalul trebuie astfel în mod necesar să constate că motivarea prezentată de Comisie este insuficientă în cazul în care ea nu a motivat decizia sa în raport cu fiecare dintre factorii menționați la respectivul punct 22.

141 În aceste condiții și având în vedere jurisprudența amintită la punctele 81 și 82 din prezenta hotărâre, reiese că Tribunalul a motivat corespunzător cerințelor legale concluzia pe care a formulat-o la punctul 94 din hotărârea atacată.

142 Pe de altă parte, faptul că Ziegler consideră că poziția Tribunalului cu privire la fond este eronată nu poate determina ca hotărârea atacată să fie afectată de nemotivare. Astfel, conform jurisprudenței amintite la punctul 114 din prezenta hotărâre, obligația de motivare trebuie diferențiată de problema temeiniciei acesteia.

143 Prin urmare, critica întemeiată pe o motivare insuficientă a hotărârii atacate trebuie respinsă ca nefondată, precum și, în consecință, prezentul aspect, invocat cu titlu subsidiar, în totalitatea sa.

144 Întrucât niciuna dintre criticile formulate de Ziegler în susținerea prezentului motiv nu poate fi, așadar, admisă, al doilea motiv de recurs trebuie respins în ansamblul său.

C – Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare, a dreptului fundamental la un proces echitabil și a principiului bunei administrări cu ocazia respingerii criticii privind lipsa de imparțialitate obiectivă a Comisiei

1. Argumentele părților

145 Ziegler susține, în primul rând, că punctele 103-107 din hotărârea atacată sunt nemotivate întrucât Tribunalul nu motivează respingerea criticii întemeiate pe lipsa de imparțialitate obiectivă a Comisiei. Motivarea reținută de Tribunal la punctele 104 și 106 din hotărârea atacată ar privi imparțialitatea subiectivă și ar crea, așadar, confuzie între aceste două noțiuni. Imparțialitatea obiectivă ar exista

anterior deciziei în litigiu și s-ar întemeia pe elemente care sunt externe acesteia, fără a trebui să se reflecte în ea. Verificarea sa ar trebui realizată prin verificarea aspectului dacă, independent de conduita Comisiei, anumite fapte verificabile pot să dea naștere unor îndoieli privind imparțialitatea acesteia din urmă.

146 Ziegler susține, în al doilea rând, că decizia în litigiu este viciată de o lipsă de imparțialitate obiectivă și că, prin urmare, prin respingerea motivului menționat, Tribunalul nu a respectat dreptul său la un proces echitabil, consacrat la articolul 47 din cartă și la articolul 6 din CEDO, și nici dreptul său la o bună administrare, consacrat la articolul 41 din cartă. Pe de o parte, aceste dispoziții impun o obligație de imparțialitate obiectivă în sarcina Comisiei chiar dacă aceasta nu ar fi considerată o instanță în sensul articolelor 47 și 6 menționate. În orice caz, Comisia ar trebui să respecte această obligație în temeiul dreptului la o bună administrare consacrat la articolul 41 din cartă. Pe de altă parte, această cerință de imparțialitate obiectivă nu ar fi îndeplinită în speță. Comisia ar fi afectată de încălcarea imputată societății Ziegler atât din cauza faptului că ea ar fi una dintre victime, cât și din cauza faptului că anumiți funcționari ai Comisiei ar fi fost implicați în calitate de solicitanți ai unor devize de complezență. Or, în opinia Curții Europene a Drepturilor Omului, victimele unei încălcări nu ar putea judeca încălcarea respectivă.

147 Comisia consideră că prezentul motiv nu este fondat. În ceea ce privește motivarea hotărârii atacate, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la imparțialitatea subiectivă nu este, în opinia Comisiei, pertinentă, întrucât Comisia nu poate fi asimilată unei instanțe. Pe de altă parte, faptul că Comisia sau o altă instituție a Uniunii figurează printre victimele unui cartel nu ar fi, ca atare, de natură să pună în discuție faptul că aceasta efectuează investigații cu deplină imparțialitate. În speță, dreptul la apărare al Ziegler nu ar fi deloc afectat. În prezenta cauză, Tribunalul ar fi ținut seama în mod întemeiat de faptul că Ziegler nu a putut să prezinte niciun indiciu concret în susținerea afirmației sale. Prin urmare, Tribunalul ar fi motivat în mod corect respingerea acestei argumentații.

148 În ceea ce privește dreptul fundamental la un proces echitabil și principiul bunei administrări, Comisia amintește că ea nu poate fi considerată o instanță în sensul articolului 47 din cartă și al articolului 6 din CEDO. Pe de altă parte, admite că trebuie în mod vădit să respecte o obligație de imparțialitate, în special cu ocazia efectuării investigației administrative, în cadrul principiului bunei administrări, însă consideră că și-a îndeplinit în speță această obligație de imparțialitate.

2. Aprecierea Curții

149 Referitor, în primul rând, la pretinsa nemotivare a hotărârii atacate, trebuie subliniat, pe de o parte, că, potrivit unei jurisprudențe constante amintite la punctele 81 și 82 din prezenta hotărâre, obligația de motivare care incumbă Tribunalului nu impune acestuia din urmă să furnizeze o expunere care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate argumentele prezentate de părțile în litigiu. Prin urmare, motivarea Tribunalului poate fi implicită, cu condiția să permită persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care Tribunalul nu a admis argumentele lor, iar Curții, să dispună de elemente suficiente pentru a-și exercita controlul. Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante menționate la punctul 114 din prezenta hotărâre, obligația de motivare trebuie diferențiată de problema temeiniciei motivării.

150 În speță, la punctul 104 din hotărârea atacată, Tribunalul a declarat că „pretinsa lipsă de obiectivitate din partea Comisiei nu constituie o încălcare a dreptului la apărare care poate să determine anularea deciziei [în litigiu], ci intră sub incidența examinării desfășurate în cadrul controlului cu privire la aprecierea mijloacelor de probă sau la motivarea deciziei”. Din aceasta Tribunalul a dedus, la punctul 105 din hotărârea menționată, că motivul respectiv era inoperant ca motiv de anulare.

151 Cu toate acestea, la punctul 106 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat, cu titlu suplimentar, că acest motiv era „în egală măsură nefondat", pe de o parte, pentru că „elementele invocate de [Ziegler nu erau] de natură să demonstreze că pretinsa parțialitate a Comisiei sau a unuia dintre agenții săi ar fi fost exprimată în [decizia în litigiu]" – lipsa caracterului concludent al acestor elemente fiind examinată ulterior – și, pe de altă parte, că nici argumentele invocate de Ziegler, în special în ședință, „[nu erau] susceptibile să susțină afirmația sa conform căreia Comisia [fusese] părtinitoare în cursul investigației cazului". În această privință, Tribunalul a considerat în special că „[Ziegler] nu [a demonstrat] modul în care comportamentul imputat anumitor agenți, presupunând că acesta ar fi dovedit, ar fi putut să aducă atingere dreptului la o procedură echitabilă".

152 Astfel, deși este cert că Tribunalul nu a făcut în mod expres distincție, la punctele menționate, între noțiunile de imparțialitate obiectivă și de imparțialitate subiectivă, a indicat totuși în mod clar rațiunea pentru care a considerat că motivul invocat de Ziegler nu putea fi admis și a răspuns astfel corespunzător cerințelor legale argumentației prezentate de această societate și a dat Curții posibilitatea să își exercite controlul, potrivit jurisprudenței amintite la punctul 149 din prezenta hotărâre. În ceea ce privește problema dacă raționamentul Tribunalului, în sensul că acesta aplică imparțialității obiective aceleași cerințe precum cele aplicate imparțialității subiective, este sau nu este exact, aceasta este o problemă de fond care nu poate, indiferent dacă este fondată sau nefondată, să determine nemotivarea hotărârii atacate, conform jurisprudenței menționate deja la punctul 114 din prezenta hotărâre.

153 Din cele ce precedă rezultă că primul aspect al prezentului motiv de recurs trebuie respins ca nefondat.

154 Referitor, în al doilea rând, la pretinsa încălcare a dreptului fundamental la un proces echitabil și a principiului bunei administrări, trebuie amintit că, deși Comisia nu poate fi calificată drept „instanță" în sensul articolului 6 din CEDO (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 octombrie 1980, van Landewyck și alții/Comisia, 209/78-215/78 și 218/78, Rec., p. 3125, punctul 81, și Hotărârea Musique Diffusion française și alții/Comisia, citată anterior, punctul 7), aceasta este totuși obligată să respecte, în cursul procedurii administrative, drepturile fundamentale ale Uniunii, printre care figurează dreptul la o bună administrare, consacrat la articolul 41 din cartă. Mai precis, acest din urmă articol, iar nu articolul 47 din cartă, este cel care guvernează procedura administrativă în materie de înțelegeri desfășurată în fața Comisiei (a se vedea în acest sens Hotărârile din 25 octombrie 2011, Solvay/Comisia, C-109/10 P, Rep., p. I-10329, punctul 53, și Solvay/Comisia, C-110/10 P, Rep., p. I-10439, punctul 48).

155 Potrivit articolului 41 din cartă, orice persoană are dreptul, printre altele, de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial din partea instituțiilor Uniunii. Această cerință de imparțialitate privește, pe de o parte, imparțialitatea subiectivă, în sensul că niciunul dintre membrii instituției în cauză care este însărcinat cu soluționarea cauzei nu trebuie să fie părtinitor sau să aibă prejudecăți, și, pe de altă parte, imparțialitatea obiectivă, în sensul că instituția trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude în această privință orice bănuială legitimă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 iulie 2008, Chronopost și La Poste/UFEX și alții, C-341/06 P și C-342/06 P, Rep., p. I-4777, punctul 54, și Hotărârea din 19 februarie 2009, Gorostiaga Atxalandabaso/Parlamentul European, C-308/07 P, Rep., p. I-1059, punctul 46).

156 Doar noțiunea de imparțialitate obiectivă face obiectul prezentului aspect. Ziegler susține, în esență, că Tribunalul nu putea, fără a săvârși o eroare de drept, să statueze că Comisia nu a dat dovadă, în speță, de lipsă de imparțialitate obiectivă apreciind că Comisia s-ar considera ea însăși drept victimă a înțelegerii în cauză și că funcționari ai Comisiei ar fi solicitat devize de complezență.

157 Trebuie arătat, în primul rând, că simpla împrejurare că Comisia investighează o înțelegere care a adus atingere intereselor financiare ale Uniunii și o sancționează nu poate determina o lipsă de imparțialitate obiectivă din partea acesteia. În caz contrar, simpla posibilitate ca această instituție, sau chiar o altă instituție a Uniunii, să fi putut fi victima unui comportament anticoncurențial menționat la

articolul 81 CE ar avea drept efect, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 149 din concluzii, privarea acesteia de competența de investigație a unor astfel de comportamente, ceea ce nu poate fi admis. În această privință, trebuie subliniat în special că, potrivit articolului 85 CE, devenit articolul 105 TFUE, printre misiunile atribuite de tratate Comisiei figurează tocmai aceea de a asigura aplicarea principiilor stabilite la articolele 81 CE și 82 CE.

158 În al doilea rând, faptul că serviciile Comisiei însărcinate cu urmărirea încălcărilor dreptului Uniunii în materia concurenței și cele responsabile cu solicitarea serviciilor de mutări ale funcționarilor și ale agenților acestei instituții aparțin aceleiași structuri organizaționale nu poate, *per se*, nici să repună în discuție imparțialitatea obiectivă a acestei instituții, serviciile menționate făcând în mod necesar parte din structura de care aparțin (a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 noiembrie 2012, Otis și alții, C-199/11, punctul 64).

159 În al treilea rând, Curtea a statuat deja că deciziile Comisiei pot fi supuse controlului instanței Uniunii și că dreptul Uniunii prevede un sistem de control jurisdicțional al deciziilor Comisiei, în special privind procedurile de aplicare a articolului 81 CE, care oferă toate garanțiile impuse de articolul 47 din cartă (Hotărârea Otis și alții, citată anterior, punctul 56). Prin urmare, nu se poate considera în niciun caz că Comisia poate fi în același timp victimă a unei încălcări și judecător care sancționează încălcarea respectivă.

160 Având în vedere aceste elemente, Tribunalul a considerat în mod întemeiat că Comisia nu și-a încălcat obligația de imparțialitate care îi revenea. Prin urmare, Tribunalul a respins fără a săvârși o eroare de drept motivul invocat de Ziegler, întemeiat pe o încălcare a dreptului la o procedură echitabilă și a principiului general al bunei administrări.

161 Pe de altă parte, conform jurisprudenței amintite la punctul 75 din prezenta hotărâre, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate, cu excepția situației în care a avut loc o denaturare a acestor elemente. Astfel, în măsura în care, prin intermediul prezentului aspect, Ziegler urmărește să repună în discuție aprecierea de către Tribunal a elementelor pe care Ziegler le prezentase în susținerea motivului invocat în fața Tribunalului și nu invocă nicio denaturare a acestora, argumentația respectivă trebuie respinsă ca inadmisibilă.

162 Rezultă că al doilea aspect al celui de al treilea motiv invocat de Ziegler în susținerea recursului său este în parte nefondat și în parte inadmisibil și trebuie, prin urmare, să fie respins, ca și, în consecință, al treilea motiv în ansamblul său.

D – *Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o încălcare a principiului egalității de tratament în aprecierea acordării unor reduceri a amenzilor*

1. Argumentele părților

163 Ziegler arată că, întrucât Tribunalul a constatat la punctul 167 din hotărârea atacată că Comisia săvârșise o eroare cu privire la capacitatea sa de plată, acesta nu putea să concluzioneze fără a încălca principiul egalității de tratament că Comisia era autorizată să acorde unei alte întreprinderi care a participat la înțelegere o reducere de 70 % din cuantumul amenzii inițiale, în temeiul punctului 37 din Orientările privind calcularea amenzilor, chiar dacă aceasta nu intenționase să acorde, pe același temei, o reducere a cuantumului amenzii aplicate societății Ziegler. Considerând astfel că se afla, la fel ca cealaltă întreprindere, într-o situație de absență a capacității de plată care ar fi fost constatată de Tribunal, Ziegler susține că avea dreptul să solicite ca situația sa specifică să fie analizată din perspectiva punctului 37 menționat.

164 Justificarea acestui tratament diferențiat reținut de Tribunal la punctul 171 din hotărârea atacată, referitoare la plafonul de 10 % din cifra de afaceri totală, nu ar fi fost invocată de Comisie. În plus, aceasta ar contrazice raționamentul Tribunalului potrivit căruia o apreciere întemeiată doar pe cifra de afaceri nu ține seama de situația concretă a întreprinderii și nu este, așadar, *per se*, pertinentă pentru a se decide acordarea unei reduceri a cuantumului amenzii. Având în vedere aceste elemente, hotărârea atacată ar trebui anulată, la fel ca articolul 2 din decizia în litigiu. În orice caz, ar trebui ca amenda aplicată societății Ziegler să fie redusă în mod substanțial.

165 Comisia răspunde că prezentul motiv trebuie respins. Într-adevăr, pe de o parte, principiul egalității de tratament la aplicarea punctului 35 din Orientările privind calcularea amenzilor ar fi fost respectat. În această privință, Comisia subliniază în special că toate cererile de aplicare a acestui punct 35 au fost respinse pentru motivul absenței unui anumit context social și economic. Pe de altă parte, punctul 37 din orientările amintite ar face trimitere la o situație absolut excepțională. Or, cealaltă întreprindere în cauză s-ar fi aflat într-o situație foarte specială, pentru motive care sunt confidențiale față de Ziegler, dar despre care Tribunalul a putut să ia cunoștință. Faptul că Tribunalul face referire în mod expres numai la diferența privind proporția amenzii în raport cu cifra de afaceri totală s-ar explica prin gradul ridicat de confidențialitate a informațiilor în cauză față de Ziegler. Pe de altă parte, această proporție ar rămâne pertinentă pentru a estima dacă o amendă este sau nu este cauza unei amenințări pentru supraviețuirea unei întreprinderi și, în orice caz, această diferență privind proporția ar fi pertinentă pentru a concluziona că situația celeilalte întreprinderi și cea a lui Ziegler nu sunt comparabile, cu atât mai mult cu cât Ziegler nu ar fi solicitat să beneficieze de dispozițiile punctului 37 menționat.

2. Aprecierea Curții

166 Conform jurisprudenței amintite la punctul 132 din prezenta hotărâre, principiul egalității de tratament impune în special ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv.

167 Încălcarea principiului egalității de tratament ca urmare a unui tratament diferențiat presupune astfel că situațiile vizate sunt comparabile având în vedere ansamblul elementelor care le caracterizează. Elementele care definesc diferite situații și, astfel, caracterul comparabil al acestora trebuie să fie determinate și evaluate în special în funcție de obiectul și de finalitatea actului Uniunii care instituie distincția în cauză. În plus, trebuie luate în considerare principiile și obiectivele domeniului din care face parte actul respectiv (Hotărârea din 16 decembrie 2008, Arcelor Atlantique și Lorraine și alții, C-127/07, Rep., p. I-9895, punctele 25 și 26, precum și jurisprudența citată).

168 În speță, după ce a amintit, la punctul 165 din hotărârea atacată, că acordarea reducerii prevăzute la punctul 35 din Orientările privind calcularea amenzilor depinde, în plus față de depunerea unei cereri în acest sens, de două condiții cumulative, și anume dificultatea insurmontabilă de a plăti amenda și prezența unui context social și economic specific, Tribunalul a statuat efectiv, la punctul 167 din hotărârea atacată, că „[u]n simplu calcul al procentului pe care îl reprezintă amenda în raport cu cifra de afaceri mondială a întreprinderii nu poate, *per se*, să întemeieze concluzia conform căreia această amendă nu este de natură să pună în mod iremediabil în pericol viabilitatea economică a acesteia din urmă. Astfel, dacă acest lucru ar fi adevărat, ar fi posibil să se precizeze praguri concrete pentru aplicarea punctului 35 din Orientările [privind calcularea amenzilor]”.

169 Din aceasta Tribunalul a dedus, la același punct, că Comisia a concluzionat în mod neîntemeiat, în decizia în litigiu, că prima condiție de aplicare a punctului 35 menționat, și anume dificultatea insurmontabilă de a plăti amenda, nu era îndeplinită.

170 Cu toate acestea, în primul rând, deși Tribunalul a considerat că Comisia nu a motivat corespunzător cerințelor legale rațiunea pentru care a apreciat că amenda pe care intenționa să o aplice societății Ziegler nu ar pune în mod iremediabil în pericol viabilitatea sa economică, acesta nu a constatat în schimb că Ziegler se afla efectiv într-o situație de absență a capacității de plată. Astfel, Tribunalul s-a limitat că sublinieze că Comisia nu a dovedit că această situație nu era aplicabilă în cauză. Trebuie, așadar, să se constate că argumentația formulată de Ziegler se întemeiază, cel puțin în parte, pe o premisă eronată și că, în consecință, pretinsa contradicție între motive nu este dovedită.

171 În al doilea rând, este cert că, potrivit punctului 35 din Orientările privind calcularea amenzilor, „[î]n circumstanțe excepționale, Comisia poate, la cerere, să țină seama de absența capacității de plată a unei întreprinderi într-un anumit context social și economic". Totuși, punctul 37 din aceste orientări prevede că, deși „[orientările menționate] prezintă metodologia generală de stabilire a amenzilor, particularitățile unei cauze date sau necesitatea de a atinge un nivel disuasiv într-o anumită cauză pot justifica abaterea Comisiei de la această [metodă] sau de la limitele fixate la punctul 21". Rezultă că, spre deosebire de punctul 35 din orientările menționate, aplicarea punctului 37 este independentă de capacitatea de plată a întreprinderii în cauză.

172 Prin urmare, chiar presupunând că Tribunalul a recunoscut că Ziegler avea o capacitate de plată redusă în sensul punctului 35 menționat, această unică împrejurare nu ar fi avut drept efect să facă situația sa comparabilă cu cea a celeilalte întreprinderi în cauză din perspectiva punctului 37 citat.

173 Trebuie subliniat totuși că modul de redactare a punctului 37 menționat nu exclude posibilitatea ca absența capacității de plată a unei întreprinderi să fie pertinentă pentru a decide aplicarea sa. Cu toate acestea, pe de o parte, pentru a da un efect util atât punctului 35, cât și punctului 37 din Orientările privind calcularea amenzilor, este necesar ca condițiile pentru aplicarea lor respectivă să fie distincte. Prin urmare, o absență a capacității de plată sau o capacitate de plată redusă în sensul punctului 35 menționat nu poate, în orice caz, să fie considerată suficientă pentru a determina eventuala aplicare a punctului 37 din aceste orientări.

174 Pe de altă parte, întrucât absența capacității de plată sau capacitatea de plată redusă pot fi pertinente în cadrul punctului 37 menționat, Tribunalul era în mod întemeiat în drept, în scopul de a aprecia dacă Comisia respectase egalitatea de tratament dintre Ziegler și cealaltă întreprindere în cauză, să compare, la punctul 171 din hotărârea atacată, situațiile lor pe baza valorii relative a amenzii preconizate pentru fiecare dintre ele în raport cu cifrele lor de afaceri corespunzătoare, și să deducă de aici că, având în vedere diferențele considerabile constatate între aceste valori relative, nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament.

175 Rezultă din cele ce precedă că al treilea motiv de recurs trebuie respins în ansamblul său, inclusiv în măsura în care privește obținerea unei reduceri a cuantumului amenzii.

176 Întrucât niciunul dintre motivele de recurs nu poate fi admis, acesta trebuie respins în totalitate.

VI – Cu privire la cheltuielile de judecată

177 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Ziegler a căzut în pretenții, iar Comisia a solicitat obligarea acestei societăți la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea Ziegler la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Ziegler SA la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături